

16 BPRMS, brieven aan officiële instanties

Rotterdam, 10 juli 1971.-
Gijsinglaan 228.-

Republique
Molouques du Sud

à
à Excellence
Minister-President
du Royaume des Pays-Bas
à n. 1315, no. 4
à -Gravenhage.-

41/71.-

Excellencie,

Het zij mij vergund Uwe Excellentie mijn oprechte gelukwensen aan te bieden ter gelegenheid van Uw amtsaanvaarding als Minister-President van het nieuwe Nederlandse Kabinet. Ik wens U vooral van Godswegen toe heel veel kracht en wijsheid bij de vervulling van Uw moeilijke, maar verheven taak.

Van deze gelegenheid maak ik tevens gebruik Uw aandacht te vragen voor de kwestie van het Zuid Molukse recht van zelfbeschikking. Dit recht ligt, zoals U bekend is, verankerd in artikel 2 van de Overgangsovereenkomst, behorende bij het door Nederland, Indonesië en de UNCI ondertekende Charter van Souvereiniteitsoverdracht. Ook artikel 2 van de Nederlandse Wet op de soevereiniteitsoverdracht van 2 december 1949 legt Uw land de aparte verplichting op, de verwezenlijking van dit recht voor de volkeren in de Indische Archipel, te bevorderen.

Helaas hebben alle voorgaande Nederlandse Kabinetten zich van deze verplichting maar heel weinig aangetrokken. Het Nederlandse regeringsbeleid is dan ook op dit punt weinig verheffend geweest. Uwe Excellentie heeft thans de vraag onder het oog te zien of U het beleid van Uw voorgangers zonder meer, ongewijzigd zal voortzetten. Ik weet niet door welke overwegingen U zich hierbij zal laten leiden. Van ganser harte hoop ik dat het overwegingen zullen zijn, die gebaseerd zijn op Recht en Gerechtigheid en ook op respect en eerbiediging van andermans overtuiging en andermans idealen. In ieder geval moge ik Uwe Excellentie hierbij in herinnering brengen hoe U als Kamerlid op 23 februari 1961, tezamen met wijlen de heer Van de Wetering en mevrouw Stoffels-van Haften, duidelijk heeft laten blijken dat U het niet eens was met het standpunt van de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken. Deze had namelijk in de memorie van antwoord op een desbetreffende vraag ontkend dat Nederland enige verplichting zou hebben ten aanzien van het Zuid Molukse recht van zelfbeschikking. Hierop heeft U toen als Kamerlid gereageerd met de woorden: "Het antwoord dat de Regering daar heeft gegeven, heeft ook mijn politieke vrienden en mij verbaasd. Ook wij zijn van oordeel, dat het toch wat moeilijk is, dat de Regering zich hier gemakkelijk afmaakt van het zelfbeschikkingrecht van het volk van de Zuid Molukken". Ik moge U hierbij verwijzen naar de Handelingen van de Tweede Kamer van 23 februari 1961, de bladzijden 586, 592 en 595.

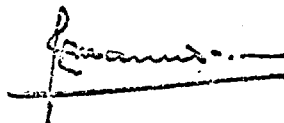
Ik

Ik vertrouw er dan ook op dat Uwe Excellentie, nu U zelf het voor het zeggen heeft, bij de vaststelling van Uw toekomstig beleid in deze kwestie, U eveneens niet op een al te gemakkelijke manier zal afmaken van dit Zuid Molukse recht van zelfbeschikking. Ik zou U daarom willen vragen, alvorens dit beleid definitief vast te stellen, de gehele problematiek nogeens nader te bekijken en te overdenken.

Tot slot zou ik nog gaarne het volgende naar voren willen brengen. Tijdens de bespreking op 7 oktober 1970 tussen Uw ambtsvoorganger, Minister-President De Jong en minister Luns met de heer Mitijahubessy en mij, heeft de heer Luns verklaard dat het enige wat de Regering in de relatie tot Indonesië kan doen is, trachten een dialoog tot stand te brengen tussen één of meer Zuid Molukse vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van de Indonesische Regering. Wij zijn tot dusver niet op dit voorstel ingegaan, omdat het bedoelde contact ten doel had een gesprek tot stand te brengen over de wijze waarop de Zuid Molukkers die dit wensen hun plaats in de Indonesische samenleving kunnen innemen. Het is vooral deze laatste beperking, die het ons moeilijk gemaakt heeft op het Nederlandse voorstel in te gaan. Wij wensen immers alleen terug te gaan naar een vrij en onafhankelijke Zuid Molukse republiek. Toch menen wij dat het ook voor ons zin kan hebben van Indonesië te vernemen hoe de Zuid Molukker, die dit inderdaad wenst, zijn plaats in de Indonesische samenleving kan innemen. Wij zijn daarom alsnog bereid van het Nederlandse aanbod gebruik te maken. Ik zou het daarom zeer op prijs stellen van Uwe Excellentie te mogen vernemen of U bereid bent de nodige stappen bij de Indonesische Regering te ondernemen. Onzerzijds zullen wij een aantal jonge vertrouwenslieden aanwijzen om het gesprek met de Indonesische vertegenwoordigers te voeren. Overigens ben ik gaarne bereid, indien Uwe Excellentie dit nodig vindt, ons Zuid Moluks standpunt persoonlijk nader toe te lichten.

Met de verzekering van mijn bijzondere hoogachting heb ik de eer te zijn van Uwe Excellentie,

Uw dw.

ir. J.A. Manusama.-

Republik Maluku Selatan

République
des Moluques du Sud

Republic
of the South-Moluccas

A a n :
Zijne Excellentie
de Minister-President van het
Koninkrijk der Nederlanden
Plein 1813, no. 4
's-Gravenhage.-

Rotterdam, 7 februari 1973.-
Gijsinglaan 228.

No. 8/73.-

Excellentie,

Hierbij zou ik gaarne het volgende onder de aandacht van Uwe Excellentie willen brengen. Het gaat om de algemene ontevredenheid onder de Zuid Molukse ballingen in Nederland, een ontevredenheid over het door Uw Regering ten aanzien van hen gevoerde beleid. Vooral tijdens de massameeting van de Zuid Molukse jongeren op 20 januari j.l. in het Amicitiegebouw te Den Haag, is dit gevoel van onbehagen heel duidelijk aan de dag getreden. In nu zijn de laatste tijd zelfs hier en daar stemmen opgegaan om tot harde acties over te gaan. Wel proberen de leiders van de "Pemuda Masjarekat", de jongerenorganisatie van de "Badan Percatuan" de zaak in goede banen te houden, maar ongetwijfeld zal bij een veronachtzaming van de oorzaken van de ontevredenheid, een vervelende situatie ontstaan die door iedereen, ook door ons, betreurd zal worden. Daarom wil ik proberen hieronder zo goed mogelijk de ontevredenheid en vooral de oorzaken ervan voor U uiteen te zetten.

Excellentie, het Zuid Molukken vraagstuk is een politiek vraagstuk, dat zijn oorsprong vindt in het niet-nakomen van de Ronde Tafel Conferentie overeenkomsten van december 1949 door alle bij die overeenkomsten betrokken partijen. Zo is ook de aanwezigheid van ruim 32.000 Zuid Molukse ballingen in Nederland, die voor het overgrote deel zich blijven stellen achter de Zuid Molukse onafhankelijkheidsproclamatie van 25 april 1950, duidelijk een politieke aangelegenheid. Het is dan ook te betreuren dat de diverse Nederlandse Regeringen in de loop der jaren steeds het politieke aspect van dit vraagstuk hebben gemeden. Ook Uw Regering heeft ons duidelijk te verstaan gegeven dat het weinig vruchtbaar zou zijn met U van gedachten te wisselen over zelfbeschikking voor de Zuid Molukken. U zou met dit punt betreft niets hebben toe te voegen aan het gesprek, dat de heer J. Mitijahubessy en ik reeds eerder met Uw ambtsvoorganger en de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken op 7 oktober 1970 gehad hebben. Dat ik desondanks hier toch de politieke aspecten van de Zuid Molukse zaak naar voren breng, komt omdat voor ons, Zuid Molukken dit aspect steeds belangrijk blijft en wij van onze kant telkens nu opnieuw Uw Regering en volgende Nederlandse Regeringen er aan zullen blijven herinneren dat U verantwoordelijk blijft voor deze

zaak

zaak van zelfbeschikking. Bovendien, en daar gaat het hier om, verklaart het bovenstaande nog beter de ontevredenheid en het gevoel van onbehagen die in de laatste maanden in onze gelederen sterk is toegenomen. Immers, toen U medio 1971 Uw ambt als Minister-President aanvaardde hebben wij van onze kant, als blijk van goede wil en vertrouwen, erin toegestemd onze medewerking te verlenen aan enige voorstellen, die reeds Uw ambtsvoorganger, Minister-President De Jong, ons had gedaan, te weten: a) een nadere regeling van onze rechtspositie via een z.g. faciliteitswet; b) de verlening van inspraak in het door Uw Regering ten aanzien van ons gevoerde beleid en c) het tot stand brengen van een dialoog tussen jonge Zuid Molukse vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van de Indonesische Regering.

Hoewel wij met betrekking tot het politieke karakter van deze Zuid Molukken zaak met U van opvatting bleven verschillen, hebben wij toch besloten op Uw voorstellen in te gaan, om redenen, die ik U in mijn schrijven van 23 september 1971 nogeens heb uiteengezet, namelijk om van onze kant een bijdrage te leveren teneinde de verschillende partijen dichter tot elkaar te brengen en zo een gunstige sfeer te scheppen voor het vinden van een oplossing van dit vraagstuk.

Over onze bereidheid ten aanzien van deze punten medewerking te verlenen, heeft U in Uw brieven van 3 augustus 1971 en van 3 november 1971 Uw voldoening uitgesproken.

Helaas moet thans geconstateerd worden dat er van alle gedane toezeggingen in de praktijk niets is terecht gekomen. De reeds door mevrouw Klompé begin 1971 toegezegde faciliteitsregeling, is er nog steeds niet. De besprekingen die enige malen hebben plaats gevonden tussen ambtenaren van het C.R.M. en een delegatie van de Badan Persatuan betreffende de inspraak, dreigen in een impasse te geraken. Van Uw toezegging een dialoog tot stand te brengen tussen Zuid Molukse vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van de Indonesische Regering hebben wij niets meer vernomen. Integendeel, de Indonesische ambassade heeft blijkbaar in het één en ander een aanmoediging gezien om op eigen houtje te "opereren" in onze Zuid Molukse gelederen. Daartoe heeft zij hier te lande een organisatie in het leven geroepen, werkende onder de naam A.P.I. (Angkatan Pemuda Indonesia/Maluku), die de taak heeft in onze gelederen te infiltreren en verdeeldheid te zaaien. Als directe reactie hierop en tevens met het doel om onze jongeren in Nederland te behoeden voor de verderfelijke activiteiten van deze A.P.I. en van enkele functionarissen van de Indonesische Ambassade, hebben de jongeren van de Badan Persatuan zich thans georganiseerd in een Front Pemuda Nasjarakat. Hoe gevaarlijk de situatie worden kan, indien van Uw kant lijdelijk wordt toegestaan dat Indonesiërs in onze Zuid Molukse woonwijken hun provocerende activiteiten blijven ontwikkelen, laat zich gemakkelijk indenken. Geeft dit alles reeds reden tot grote bezorgdheid, de situatie is in werkelijkheid vele malen ernstiger nog.

In het afgelopen jaar heeft de Indonesische Regering en de Indonesische ambassade aan een groot aantal Zuid Molukse jongeren de gelegenheid gegeven een vacantiereis te maken naar de Zuid Molukken. Dat was blijkbaar de Indonesische interpretatie van onze bereidheid een dialoog aan te gaan teneinde te onderzoeken hoe

de Zuid Molukkers die dit wensen hun plaats in de Indonesische samenleving kunnen innemen. De Indonesische autoriteiten hebben gemeend geheel buiten ons om, ja zelfs dwars tegen onze tegemoet komende houding in, de zaak zelf te kunnen regelen. Zij meenden op hun wijze onze jongeren voor hun standpunt te kunnen winnen door deze jongeren te tonen hoe goed de situatie in Indonesië en vooral in de Zuid Molukken op het ogenblik is. Zo hebben sinds een jaar enige honderden jongeren een bezoek gebracht aan Ambon, Haruku, Saparua en Musalaut. Deze uittocht is vooral in kringen, die er altijd op uit geweest zijn het Zuid Molukse onafhankelijkheidsideaal op de één of andere manier uit te roeien, heimelijk met vreugde begroet.

Ik wil niet verhehlen, dat ik aanvankelijk met gemengde gevoelens deze z.g. "heimweereizen" heb tegemoet gezien. Aan de andere kant evenwel, heb ik mij op het standpunt gesteld, dat een goede en rechtvaardige zaak ook een dergelijke testproef niet uit de weg behoeft te gaan. Bovendien, indien inderdaad de situatie in Indonesië en vooral in de Zuid Molukken zo gunstig is als de Indonesische autoriteiten ons willen doen geloven, dan zou het dwaas en onjuist zijn hier in Nederland te blijven streven naar een ideaal, dat geen enkele klankbodem heeft in de Zuid Molukker zelf.

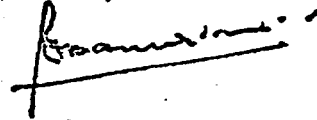
Welnu, Excellentie, de Indonesische autoriteiten hebben hier misschien wel de grootste vergissing gemaakt, die zij maar maken konden. De zaak is namelijk geheel anders gelopen dan men zich had voorgesteld. De Zuid Molukse jongeren en ook de ouderen, zij in Nederland teruggekeerd met een nog veel groter en dieper besef, dat de strijd om een onafhankelijke Zuid Molukse republiek moet worden voortgezet. Zij hebben met eigen ogen het Indonesische wanbeheer in de Zuid Molukken kunnen aanschouwen; zij hebben gezien hoe de vispachtrechten door corrupte Indonesische ambtenaren aan Japanse maatschappijen zijn verleend, hoe concessies voor de houtaankap op de Zuid Molukse eilanden aan de Philippijnen zijn gegeven en hoe de belangrijkste en voornaamste functies worden ingenomen door Javanen en andere Indonesiers. En zij hebben ook gezien hoe op alle Zuid Molukse eilanden, die zij bezochten en in alle Zuid Molukse negorijen (dorpen) het onafhankelijkheidsideaal diep geworteld is in de harten der mensen. Zij hebben dat niet alleen gezien, maar zij hebben het ook in alle toonaarden, soms duidelijke open taal, dan weer in bedekte termen, kunnen beluistren in de gesprekken die zij met familie en vrienden hebben gevoerd. Zij hebben ervaren dat de R.M.S.-gedachte daar een realiteit is. Bijna allen hebben bij hun vertrek uit Ambon de uitdrukkelijke boodschap meegekregen, de strijd voor een onafhankelijke R.M.S. in Nederland voort te zetten. Excellentie, de gevolgen van deze ontwikkeling kunnen echt rampzalig worden. Ik vraag mij bezorgd af wat hier gebeuren zal wanneer daar, als gevolg van de ellende het volk der Zuid Molukken in opstand en verzet zou komen. Zullen de Zuid Molukkers hier, die die ellende nu van nabij hebben gezien en meegemaakt, nog in de hand te houden zijn? God verhoede een dergelijke ontwikkeling! Maar ook wij, U en ik, hebben de plicht daar iets aan te doen. Vandaar dat ik U deze brief schrijf. Ik hoop dat Uwe Excellentie deze brief met dezelfde ernst wil lezen als waarmee zij door mij geschreven werd.

Ik

Ik hoop ook dat U deze netelige kwestie binnenskamers, d.w.z. in Uw kabinetsraad wilt bespreken. Zowel de Ministers van C.R.M., Justitie, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken behoren toch in ieder geval van deze ongunstige ontwikkeling op de hoogte te worden gesteld. Logelijk kan de afdoening van de faciliteitswet worden bespoedigd, alsmede de verlening van inspraak in het beleid. Voor wat onze bereidheid betreft voor het aangaan van een dialoog met Indonesië, moet ik opmerken dat die bereidheid op het ogenblik aanmerkelijk is bekoeld door de activiteiten van de Indonesische ambassade alhier. Op 24 maart a.s. houdt de Badan Persatuan een extra speciaal Kongres in Oostgarde, waar ik dit gewijzigd standpunt wel naar voren moet brengen. Ik blijf evenwel bereid met Uwe Excellentie besprekingen te blijven voeren, die kunnen leiden tot een oplossing van deze zaak.

Uwe Excellentie, Gods wijsheid en kracht toewensende in deze moeilijke aangelegenheid, heb ik de eer te zijn van Uwe Excellentie,

Uw dw,

ir. J.A. Manusama.-

1.170.001

F

Republik Maluku Selatan

République
des Moluques du Sud

Republic
of the South-Moluccas

A a n :
Zijne Excellentie
de Minister van Buitenlandse
Zaken

Rotterdam, 31 januari 1974.
Gijsinglean 228.

Plein 23
's-Gravenhage.-

N. 4/74.-

Excellentie,

Met bevreending heb ik kennis genomen via de Nederlandse pers van Uw recentelijk bezoek aan Indonesië, waarbij U met Uw Indonesische ambtgenoot, de heer Adam Malik, gesproken heeft over het probleem van de 33.000 Zuid Molukse ballingen in Nederland en waarbij afgesproken werd dat Uw Regering een ambtelijke delegatie naar Indonesië zal sturen om een oplossing voor dit probleem nader uit te werken. Deze door U ondernomen stappen wijken geheel af van hetgeen door voorgaande kabinetten, namelijk het kabinet "De Jong" en het kabinet "Biesheuvel" ons, Zuid Molukkers is toegezegd.

Tijdens de bespreking op 7 oktober 1970 die ik tezamen met de heer Hitijahubessy mocht hebben met Minister-President De Jong en de heer Luns, verklaarden beide heren, dat de Nederlandse Regering bereid is te trachten een dialoog tot stand te brengen tussen een of meer vertrouwenslieden van de Zuid Molukse bevolkingsgroep in Nederland en de Indonesische Regering. Deze verklaring kunt U vinden in het verslag van deze bespreking van 21 oktober 1970, dat door Minister-President De Jong ter kennisneming aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden. Tijdens het kabinet Biesheuvel zijn op dit punt verdere afspraken gemaakt. In zijn brief van 3 november 1971, nr. 199623 bevestigde de heer Biesheuvel het een en ander als volgt: "Ik ben het met u eens dat wij van een eerste dialoog tussen Molukse vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van de Indonesische Regering niet teveel mogen verwachten. Dit neemt niet weg dat de Regering, evenals U, het van belang acht dat deze dialoog tot stand wordt gebracht. De Regering zal dan ook, op basis van de terzake relevante punten uit Uw brief van 28 september, contact opnemen met de Indonesische Regering. Over de resultaten hiervan zal ik U vanzelfsprekend onmiddellijk in kennis stellen. Zoals reeds tot uitdrukking gebracht in mijn brief van 3 augustus jl., staat de Regering op het standpunt, dat de modaliteiten voor een dialoog met Indonesië een zaak zijn voor de gesprekspartners".

Ook in antwoord op vragen van het lid van de Tweede Kamer, mevrouw mr. A.M. Goudsmit op 23 januari 1973 betreffende deze

kwestie

kwestie, verklaarde de Minister-President, de heer Biesheuvel op 14 februari 1973 dat de Minister van Buitenlandse Zaken een en ander in een aide memoire ter kennis gebracht heeft van de Indonesische Regering. Het hierover met de Indonesische autoriteiten gevoerde overleg heeft tot dusver nog niet tot concrete resultaten geleid, doch evenmin tot een afwijzing van het denkbeeld van een dialoog".

De stappen die U thans, nog geen jaar na de door de vorige Regering in de Tweede Kamer der Staten-Generaal afgelegde verklaring met betrekking tot deze kwestie, heeft genomen, wijken, voor zover ik het kan beoordelen, geheel af van hetgeen met voorgaande Regeringen is overeengekomen. Het zou bijzonder teleurstellend zijn, indien U met negatie van het door voorgaande kabinetten in deze kwestie gevoerde beleid, thans probeert volgens Uw eigen, maar voor ons Zuid Molukkers volkomen onaanvaardbare, denkbeelden, een oplossing te zoeken van het Zuid Molukken probleem. Ik zou hier nog naar voren willen brengen dat indertijd door de heer Schmelzer, als Minister van Buitenlandse Zaken de verzekering werd gegeven dat geen stappen bij de Indonesische Regering gedaan zullen worden, die zouden kunnen leiden tot beslissingen ten aanzien van de Zuid Molukkers in Nederland zonder hen hierin te kennen. Ik moge hierbij verwijzen naar het verslag van 14 oktober 1971, nr. 198903 van het Ministerie van Algemene Zaken betreffende een bespreking die de heer H. Tan en ik op 7 september 1971 gehad hebben met Minister-President Biesheuvel en de Ministers Schmelzer en Engels.

Op grond van het vorengaande zou ik thans gaarne van U willen vernemen, of Uw beleid in deze kwestie inderdaad gewijzigd is vergeleken bij dat van voorgaande kabinetten. In het bijzonder zou ik willen weten of U werkelijk van plan bent een oplossing van het Zuid Molukken probleem te zoeken zonder de betreffende Zuid Molukkers zelf er bij te betrekken. Ook met betrekking tot een voortzetting van de pogingen een dialoog tot stand te brengen tussen vertegenwoordigers van de Indonesische Regering en een aantal jonge Zuid Molukse vertrouwenslieden zou ik gaarne Uw mening willen weten. In Uw radio-interview op zondagmiddag 27 januari jl., bij terugkomst uit Indonesië, heeft U gezegd dat het streven van de Nederlandse Regering gericht blijft op volledige integratie van de Zuid Molukkers, die hier willen blijven. Wat bedoelt U met volledige integratie en welk beleid wilt U voeren ten aanzien van al diegenen, die hun verblijf hier in Nederland slechts als tijdelijk beschouwen, omdat zij leven in het geloof en uit hun diepste innerlijke overtuiging dat eenmaal de dag zal aanbreken dat zij zullen kunnen terugkeren naar een vrije Zuid Molukse Republiek. Zult U dit geloof en deze innerlijke overtuiging respecteren of zal Uw beleid vooral gericht zijn tegen dit geloof en tegen deze innerlijke overtuiging?

Excellentie, ik maak mij over het een en ander grote zorgen. U behoeft slechts het jongste nummer van het Zuid Molukse jongeren orgaan (TOMA, januari 1974, 9de jaargang nr. 93) te lezen, om te zien dat de stemming onder de jongeren explosief is. Ik doe mijn best om de zaak in goede banen te houden, doch dit toch al

niet

niet eenvoudige werk zou weleens onmogelijk gemaakt kunnen worden door een onverstandig Nederlands overheidsbeleid.

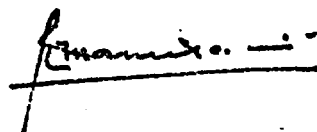
Ook tegen het beleid van Uw ambtsvoorgangers, de heren Luns en Schmelzer, met betrekking tot deze zaak, hadden wij bezwaren; maar gezegd moet worden dat beide heren, vooral na het Wassense incident op 31 augustus 1970, steeds weer opnieuw blijken hebben gegeven dat men zich bewust was van het delicate van de zaak en dat men bereid was met de Zuid Molukse leiders het een en ander te overleggen, alsmede met de nodige tact in deze kwestie op te treden.

Excellentie, U wilt in deze zaak depolarisatie, maar Uw tot dusver gevoerd beleid en de door U in het openbaar gedane uitlatingen werken juist polariserend. Het is daarom dat ik via deze brief een dringend beroep op U doe, mij wel de gevraagde inlichtingen te willen verschaffen en zonedig Uw beleid in deze kwestie nog eens te overdenken.

Wegens het grote belang dat ik aan deze zaak hecht, heb ik een afschrift van deze brief gestuurd aan alle leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Met de verzekering van mijn bijzondere hoogachting heb ik de eer te zijn,

Uw dienstwillige,

ir. J. A. Manusama.-

WIJKRAAD "OOSTGAARDE"
Corr.adres: Leasestraat 10
Capelle aan den IJssel.

B 222050 1.176.16
5.3.74

No.: 059/3.74/AL.

A A N T E K E N E N .

Aan:

Zijne Excellentie Minister President
Drs. J. den Uyl,
Plein 1813,
's-GRAVENHAGE.

Capelle aan den IJssel, 1 maart 1974.

Excellentie,

Met eerbied en hoogachting, willen ondergetekenden zich - en mede namens het Zuidmolukse volkote Capelle aan den IJssel - tot U wenden en U het volgende onder Uw aandacht brengen.

Onder verwijzing naar de brandstichting op 7 februari jl. in het kantoor aan de Bazarstraat 50, 's-Gravenhage, dewelke het werk is geweest van Indonesische pyromanen (en uiteraard gedirigeerd vanuit de Indonesische Ambassade), hebben wij gemeend U hierbij alsnog uiting te geven van de gevoelens van onbehagen van het Zuidmolukse volk jegens genoemde brandstichting.

In een onlangs gehouden bijeenkomst, waarbij genoemde brandstichting in memorie werd gebracht, werd aangedrongen om, via U Excellentie, kennis te doen geven aan de Nederlandse Regering, dat soortgelijke provocaties en in welke vorm danook, niet langer door het Zuidmolukse volk getolereerd zal worden.

Weliswaar werd van de zijde van de R.M.S - Regering bij het Zuidmolukse volk aangedrongen om zich van enigerlei reactie te onthouden, maar dat zal ons niet weerhouden hierbij duidelijk aan te tekenen dat de Nederlandse Regering alsmede de Indonesische Ambassade er goed van doordrongen moeten zijn dat dergelijke pyromanistische activiteiten niet langer geaccepteerd zal worden, integendeel. Derhalve doen wij een dringend beroep op de Nederlandse Regering, opdat:

1. de Nederlandse Regering zo spoedig mogelijk de namen bekend maakt van de Indonesische brandstichters.
- 2. de Nederlandse Regering bij de Indonesische Ambassade aandringt om onmiddellijke stopzetting van verdere activiteiten. Ingeval er weer een herhaling van 7 februari plaatsvindt, zal een eventuele tegenreactie van de zijde van de Zuidmolukkers niet uitblijven. Indien hieraan niet aandacht wordt gevestigd zal de gevolgen voor rekening zijn van de Nederlandse Regering.
3. de Nederlandse Regering zo spoedig mogelijk maatregelen treft ten aanzien van de Indonesische commando's - ter versterking overgekomen uit Indonesië - die trachten onrust te zaaien in de Zuidmolukse samenleving en die momenteel infiltreert in de diverse Zuidmolukse woonwijken en woonoorden. Deze commando's lopen(gewapend) vrij rond en de Nederlandse Regering laat het oogluikend toe.
4. de Nederlandse Regering zo spoedig mogelijk maatregelen treft tot het laten emigreren van de Indonesische Molukkers naar Indonesië. Hun verblijf hier zal op den duur leiden tot een confrontatie met de Zuidmolukkers.
5. de Nederlandse Regering er goed van doordrongen moet zijn, dat de Zuidmolukkers zich ten allen tijde zullen verzetten tegen de Nederlands-Indonesische plannen (bij monde van Minister Van der Stoel) inzake een te vormen ambtelijke delegatie, dat een gesprek moet aangaan met de Indonesische Regering betreffende het Zuid-Molukken probleem.

Zolang .../2

Bladnummer : 2.

Briefnummer: 059/3.74/AL.

Gericht aan: Zijne Excellentie Minister President Drs. J. den Uyl.

Datum : 1 maart 1974.

Zolang de R.M.S. - Regering daarin geén deelname heeft als gesprekspartner, dan zullen alle pogingen van de zijde van de Nederlandse, alsmede de Indonesische Regering ongetwijfeld op niets uitlopen. Het is onlogisch te denken dat anderen over de toekomst van de Zuidmolukkers moeten beslissen zonder er zelf bij betrokken te zijn.

6. de Nederlandse Regering meer aandacht moet schenken aan alle, door de R.M.S.-Regering, met name de President van de Republiek der Zuid-Molukken, Ir. Manusama, gedane vreedzame pogingen, ter verkrijging van de internationale erkenning inzake het Zelfbeschikkingsrecht van de Republiek der Zuid-Molukken.
7. de Nederlandse Regering moet afzien van haar streven om de Zuidmolukkers volledig te laten assimileren en integreren in de Nederlandse samenleving. Evenzo de gedachte om het Zuid-Molukken probleem als een sociaal probleem te beschouwen, wijst erop dat de Nederlandse Regering daarmee de onafhankelijkheidsstrijd van de Zuidmolukkers in de doofpot wil stoppen. Duidelijkheidshalve moet hierbij gesteld worden dat de proclamatie van de onafhankelijkheid van de Republiek der Zuid-Molukken reeds een feit is en zal steeds leven in de harten van alle Zuidmolukkers met de overtuiging dat eenmaal de tijd zal aanbreken dat zij zullen kunnen terugkeren naar een vrije Republiek der Zuid-Molukken.

Excellentie, met de opsomming van bovenstaande punten, hebben wij gedacht dat de gevoelens van de Zuidmolukkers wellicht duidelijk kenbaar is gemaakt, met de hoop dat de Nederlandse Regering haar onverstandig regeringsbeleid inzake het Zuid-Molukken probleem alsnog zal afwenden en in positieve banen voeren.

Met de verzekering van onze bijzondere hoogachting hebben wij de eer te zijn,

De Wijkraad van het Zuidmolukse volk
te Capelle aan den IJssel,

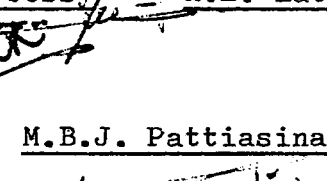
Ondergetekenden,

F. Bakarbessy

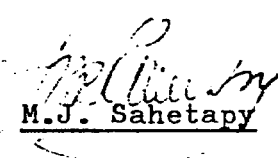

A.E. Latupeirissa

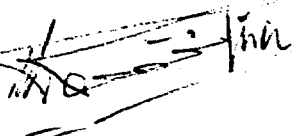

J.C. Usmany

J. Hulselan

M.B.J. Pattiasina

J. Koritelu

M.J. Sahetapy

J. J. J. J.

1.183.921

BADAN PERSATUAN. (RAJAT MALUKU SELATAN)

SECRETARIAAT ALGEMENE ZAKEN - BAZARSTRAAT 50

Nummer : 4666/PR/005/B.P.

Bijlagen : Twee.

Onderwerp : Opmerkingen m.b.t. het ontwerp van wet betreffende de rechtspositie van de Zuidmolukkers in Nederland.

's-GRAVENHAGE, 25 april 1974.
Tel.: 32.32.56

A A N

de Heer Voorzitter en Dames en Heren leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal

Binnenhof la

's-GRAVENHAGE.

Met betrekking tot het ontwerp van wet betreffende de rechtspositie van de Zuidmolukkers in Nederland (Kamerstuk 12 839), dat u bij Koninklijke Boodschap van 16 februari 1974 ter overweging werd aangeboden, willen wij hierbij een aantal opmerkingen maken.

Met deze indiening toch wordt de juistheid erkend van hetgeen in het verleden meerdere malen niet alleen van Zuidmolukse zijde, maar ook van de zijde van diverse Kamerleden naar voren is gebracht, namelijk dat het noodzakelijk is de rechtspositie der in Nederland verblijvende Zuidmolukkers nader wettelijk te regelen. Reeds op 12 juli 1955 waarschuwde wijlen de heer Welter de Regering, waarbij hij onder andere zei: "Maar nu voor de vreemdelingen refugies in ons rechtsbestel een speciale figuur wordt gecreëerd, menen wij dat voor Ambonezen en personen van gemengde afstamming niet kan worden volstaan met hun positie ongeregeld en zwevende te laten".

Ook in de officiële Zuidmolukse publicaties "Nieuws in het kort" werd in de jaren 1956-1961 regelmatig aangedrongen op regeling van de positie der Zuidmolukkers. Tenslotte heeft de heer Jongeling in 1969 opnieuw krachtig bij de Regering gepleit voor een nadere regeling van deze kwestie. De Regering heeft op al deze verzoeken steeds afwijzend beschikt.

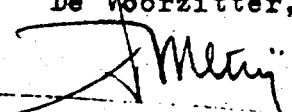
Dat Zij nu van mening veranderd is en ten aanzien van dit punt een ontwerp van wet bij uw Vertegenwoordiging heeft ingediend, stemt ons dan ook tot voldoening. Aan de andere kant evenwel, menen wij een aantal punten uit het wetsontwerp alsook uit de Memorie van Toelichting waartegen wij bepaalde bezwaren hebben, onder uw aandacht te moeten brengen. Wij doen dit in de hoop dat u bij de behandeling van dit wetsontwerp rekening zult willen houden met deze bezwaren en dat u, indien u het daarmee eens bent, het daarheen zult willen doen leiden, dat daaraan zal worden tegemoet gekomen. Wij zijn uiteraard bereid een en ander door een delegatie onzerzijds nader mondeling te doen toelichten. De bij dit ontwerp van wet betrokken bewindslieden hebben wij ieder een afschrift van dit adres (met bijlagen) ter inlichting aangeboden.

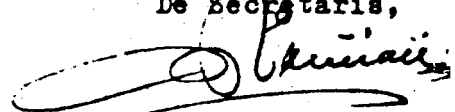
Met gevoelens van hoogachting,

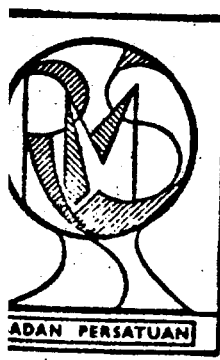
BADAN PERSATUAN (RAJAT MALUKU SELATAN)
Namens het Hoofdbestuur,

De Voorzitter,

De Secretaris,

S. METIARY.

M.E.A. POETIRAY.

OPMERKINGEN VAN DE BADAN PERSATUAN MET BETREKKING
TOT DE MEMORIE VAN TOELICHTING.

1. In de Memorie van Toelichting (stuk nr.3) lezen wij:

"Aan het verlangen van de Molukse militairen om "achter de li-
"nies" te worden gebracht ten einde aan de strijd van de Repu-
"blik Zuid-Molukken tegen de Republiek Indonesie te kunnen
"deelnemen, kon uiteraard niet worden voldaan. De Nederlandse
"Regering heeft daarom degenen die geen afvloeiing ter plaatse
"op Java wensten, naar Nederland overgebracht".

Wij merken dienaangaande het volgende op.

Het verlangen van de Zuidmolukse militairen was te worden afge-
vloeid op de plaats hunner keuze binnen het grondgebied van het
(vroegere) Nederlands-Indië, zulks geheel in overeenstemming met
en krachtens het desbetreffende KNIL-voorschrift. Dit verlangen
hebben zij - althans velen hunner - reeds vóór 25 april 1950
in het kader van de afvloeiing als gevolg van de voorgenomen
likwidatie van het KNIL aan de betrokken autoriteiten kenbaar
gemaakt. Feit is, dat dit ten aanzien van hen niet is gereali-
seerd. Dit verlangen is neergelegd in hun vordering bij het in
de M.v.T. genoemd proces, dat zij tegen de Staat der Nederlanden
hebben aangespannen.

Zij hebben op goede gronden verlangd te worden afgevloeid op de
niet door de deelstaat Republiek Indonesië bezette of beheerste
gebieden van de Republiek der Zuid-Molukken en/of op het gebied
van het vroegere Nederlands Nieuw-Guinea, mitsdien gebieden bin-
nen het territoir van het vroegere Nederlands-Indië. Zij waren
niet verplicht zich ter plaatse op Java te laten afvloeien.

Zij mochten verlangen en vragen om te worden afgevloeid op het
gebied dat de M.v.T. aanduidt met "achter de linies". Op mili-
tair dienstbevel, in strijd met hun wettelijk recht, werden zij
naar Nederland overgebracht.

2. In de Memorie van Toelichting (stuk nr.3) lezen wij:

"Zij, die door de werking van het aangehaalde artikel 17, onder k
"de Indonesische nationaliteit verloren hebben, zijn thans staat-
"loos. Slechts een betrekkelijk kleine groep heeft door naturali-
"satie het Nederlandschap verkregen; het vasthouden aan het
"politiek-maatschappelijk ideaal van een Molukse Republiek heeft
"zeer velen ervan doen afzien het Nederlandschap aan te vragen".

Uit de M.v.T. geschetste situatie valt op te maken, dat met
"zeer velen" wordt bedoeld de als staatloos aangemerkten. Het
komt ons voor, dat omdat volgens de M.v.T. deze situatie voor

voor de Regering aanleiding vormde tot het treffen van voorzieningen ten behoeve van de positie van de in Nederland wonende Zuidmolukkers, deze voorzieningen zijn bedoeld voor deze "zeer velen", derhalve voor de als staatloos aangemerkten.

Voor deze opvatting pleit artikel 5, 2e lid van het ontwerp van wet, waar als voorwaarde voor herkrijging van de in deze regeling gegarandeerde positie is gesteld het staatloos zijn of zoals de Toelichting van deze bepaling het zegt: "Voorwaarde is wel, dat niet (inmiddels) een andere nationaliteit is verkregen of erkend. Dan immers is er geen reden voor behandeling als Nederlander".

Wij komen onder B hierop terug.

3. In de Memorie van Toelichting (stuk nr.3) lezen wij:

"Diverse malen heeft de grootste Molukse belangenorganisatie, "Badan Persatuan, er bij de Regering op aangedrongen de in Nederland verblijvende Molukkers op een bevredigende wijze te regelen. Daarbij werd tevens de wens geformuleerd bij de wet, die zulk een regeling zou inhouden een "Zuid-Molukken Raad" in te stellen, die als het enige, gekozen vertegenwoordigend orgaan van de Molukkers, de belangen van de Molukse gemeenschap in Nederland zou behartigen. Deze Raad zou tevens het register moeten houden van Molukkers aan wie bepaalde rechten zouden worden toegekend. Ten aanzien van de "Zuid-Molukken Raad" in bovengenoemde zin is door de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk een afwijzend standpunt ingenomen. In overleg met de Badan Persatuan is nu besloten tot de instelling van een zo breed mogelijk samengesteld Moluks inspraakorgaan dat voornoemde Minister gevraagd en ongevraagd kan adviseren inzake het door hem gevoerde welzijnsbeleid ten aanzien van de Molukkers in Nederland. Dit Molukse inspraakorgaan zal de bestaande, paritair samengestelde Commissie Welzijn Molukkers vervangen en, in afwachting van een nadere wettelijke regeling, voorlopig bij ministeriële beschikking worden ingesteld".

a. De Badan Persatuan heeft als enige en grootste Zuidmolukse organisatie de Regering gevraagd om de instelling van een Raad met als naam "Raad van Zuidmolukkers" (dus niet "Zuid-Molukken Raad", zoals in de M.v.T. gesteld)

Met deze Raad heeft de Badan Persatuan op het oog een inspraakcollege; een door meerderjarige Zuidmolukkers gekozen college dat de Regering met betrekking tot het welzijnsbeleid van de Zuidmolukkers van advies dient.

Een gekozen orgaan, omdat wij daarbij hebben overwogen, dat langs deze weg een college tot stand wordt gebracht, dat voldoet aan de eis van democratische representatie. Hier komt bij, dat deze weg, gezien de structuur van de Zuidmolukse samenleving, de meest praktische oplossing is.

Het lag dus niet in de bedoeling van de Badan Persatuan om met hetgeen werd verzocht in de bevoegdheden van de wettig gekozen Nederlandse Volksvertegenwoordiging te treden; een vrees die - naar de delegatie van de Badan Persatuan bij de besprekingen met de medewerkers van het Ministerie C.R.M. is gebleken - aan de zijde van de Regering bestond althans werd voorgewend. Naast dit psychologische bezwaar gold, naar van die zijde is gebleken ook nog het technische bezwaar tegen het houden van verkiezingen. Aan dit bezwaar werd onder meer ten grondslag gelegd de overweging dat een afzonderlijke register voor de Zuidmolukkers niet bestond en uit menselijke overwegingen niet behoort te bestaan.

Een overweging die, gezien het gestelde in de Toelichting van artikel 1 inderdaad niet houdbaar is gebleken.

Het is denkbaar dat bepaalde oorspronkelijke formuleringen en uitspraken onzerzijds ruimte gaven voor een uitleg anders dan hetgeen ons eigenlijk voor ogen stond.

Te denken valt hier bij voorbeeld aan de in de M.v.T. genoemde kwestie van het houden van register. Deze kwestie is bij brief van de Badan Persatuan dd.15 februari 1970 naar voren gebracht, maar heeft sindsdien geen onderwerp gevormd noch van briefwisseling met de Regering, evenmin van bedoelde gesprekken. Wij tekenen hierbij aan, dat onzerzijds geen behoefte bestaat bedoeld register door de "Raad van Zuidmolukkers" te doen houden. Dit betekent echter dat wij in ieder geval vinden dat een dergelijk register niet op het Ministerie van C.R.M. thuis hoort.

Het komt ons voor, dat gezien het karakter daarvan het register bij het Ministerie van Justitie behoort te berusten.

x Daarbij willen wij verder wettelijk zien vastgelegd, de mogelijkheid om beroep aan te tekenen bij een daartoe bij de wet te noemen instantie, indien er verschil van mening zou optreden over de vraag of een bepaald persoon ten rechte of ten onrechte in het register is opgenomen of uit het register is weggelaten. Als voorbeeld voor een dergelijke wettelijke regeling noemen wij de "Kieswet".

- b. De opvatting van de zijde van de Regering met betrekking tot bedoeld inspraakcollege geeft verder aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Om te beginnen zij gesteld, dat de Minister van C.R.M. met zijn brief dd.23 maart 1973 Mol.U.4051, de resultaten van het overleg met betrekking tot het inspraakcollege tussen zijn afvaardiging en afvaardiging onzerzijds, heeft bevestigd. Naar het ons voorkomt betekent dit, dat aan de voorwaarde van brede samenstelling van het college waarvan de M.v.T. gewaagt, de betekenis moet worden toegekend die beide afvaardigingen daaraan hechten.

Omdat de Minister bij zijn brief dd.28 augustus 1973, Mol.U.4486, de instelling van bedoeld inspraakcollege afhankelijk stelde van de participanten van alle organisaties die hij op het oog had, moet kennelijk aan het gestelde: "brede samenstelling" dezelfde betekenis worden toegekend. Wij merken zeer tot onze spijt terzake op, dat die betekenis althans wat ons aangaat, niet is te vinden in de ontstaansgeschiedenis van onze voorwaarde.

Onze instemming met deze voorwaarde, met de wijze dus van samenstellen van het voorlopige inspraakcollege, welke procedure de Regering voorstond, was bedoeld te tonen onze bereidheid om zo meegaand mogelijk te zijn in afwachting van een regeling bij wet en om te tonen, dat hetgeen ons voor de voeten werd geworpen, namelijk dat wij de inspraak wilden monopoliseren, ongerechtvaardigd is. Ongerechtvaardigd, omdat wij verkiezingen hebben gevraagd om een zo representatief mogelijk orgaan te krijgen.

Ongerechtvaardigd ook, omdat wij de Regering hebben kenbaar gemaakt, dat wij geen bezwaren kunnen hebben en ook niet hebben, als Zij andere organisaties - in het midden gelaten of die organisaties daaraan behoefte hadden - afzonderlijk inspraak zou toekennen. Feit is, dat wij onze participatie aan de door de Regering bij Ministeriële beschikking te regelen inspraakcollege afhankelijk hebben gesteld van de vraag welke organisaties de Regering heeft gedacht te informeren en uit te nodigen in dit college zitting te nemen. Feit is voorts, dat een afspraak is gemaakt omtrent de zetelverdeling in dat college, welke verdeling - anders dan de Minister van C.R.M. in zijn brief van 28 augustus 1973 Mol.U.4486 stelde - niet ter verdere discussie zal worden gesteld. Het zou zeer te betreuren zijn als deze misvatting blijft voortbestaan. Er zijn afspraken gemaakt die naar het ons voorkomt voldoende ruimte bieden om tot een voorlopige college te komen, afspraken waaraan ook wij ons zullen houden.

Nu op de pre-constituerende vergadering van 4 augustus 1973 gebleken is, dat van de vastgestelde 12 organisaties het overgrote deel zich in principe bereid had verklaard aan het voorgenomen inspraakorgaan deel te nemen, zijn wij de mening toegedaan dat het onverantwoord is om nog langer te wachten met de instelling ervan. Wij hebben de Minister gevraagd op korte termijn tot de instelling van bedoeld inspraakcollege over te gaan, terwijl dan de mogelijkheid van latere toetreding van de andere organisaties open gehouden moet worden. Wij menen daarom nu reeds, dat bij de behandeling van het onderhavige wetsontwerp van de zijde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij de Minister van C.R.M. moet worden aangedrongen op spoedige instelling van dit inspraakcollege.

4. Onder artikel 3 van de Memorie van Toelichting lezen wij:

"Het komt de ondergetekende voor, dat er geen reden is, de regeling ook van toepassing te verklaren op personen die zich na 30 september 1965 in Nederland hebben gevestigd of zich daar in de toekomst zullen vestigen".

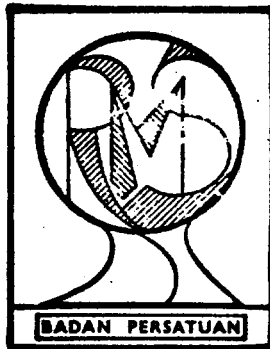
Er is naar ons oordeel geen dringende reden voor deze limietstelling. Sinds genoemde datum hebben zich geen gevallen en gebeurtenissen voorgedaan die deze limietstelling wettigen. Wij zien bovendien ook niet goed in waarom de voorwaarde 1 oktober 1965 hier gesteld moet worden. De voor dit wetsontwerp verantwoordelijke Ministers en Staatssecretaris geven in de M.v.T. hierover een negatieve motivering, namelijk zij zijn de mening toegedaan dat er geen reden is de regeling ook van toepassing te verklaren op personen die zich na 30 september 1965 in Nederland hebben gevestigd.

5. Onder artikel 4 van de Memorie van Toelichting lezen wij:

"Het komt de ondergetekende echter niet juist voor personen die het Nederlandschap niet begeren, het actief en passief kiesrecht te verlenen, noch voor hen de mogelijkheid te openen, een vrijwillige verbintenis aan te gaan bij de krijgsmacht".

Hoewel de formulering "het Nederlandschap niet begeren" op zich niet onjuist is, drukt de formulering "die vanwege het vasthouden aan het politiek-maatschappelijk ideaal ervan afzien het Nederlandschap aan te vragen" het gedrag van de Zuidmolukkers beter uit.

6. Onder artikel 5 van de Memorie van Toelichting:
De woorden "het Nederlandschap niet begeren" komen wij ook hier tegen. Onze voorgaande opmerking geldt ook hier.
7. Memorie van Toelichting constateert (rechterkolom 14 alinea), dat slechts een betrekkelijk kleine groep door naturalisatie het Nederlandschap heeft verkregen. Van deze - weliswaar kleine - groep zal er zeker een aantal zijn, hetwelk deze keuze niet zou hebben gedaan, indien toen reeds de door dit wetsontwerp geopende weg zou hebben bestaan. Het lijkt ons rechtvaardig om deze Zuidmolukkers op eenvoudige wijze in staat te stellen om afstand te doen van hun Nederlandschap en alsnog te kiezen voor een behandeling als Nederlander, evenals de overige Zuidmolukkers als bedoeld in artikel 1.
Een hiertoe strekkende voorziening hebben wij in sub. B.2. opgenomen.

BEVINDINGEN EN SUGGESTIES VAN DE BADAN PERSATUAN
MET BETREKKING TOT HET WETSONTWERP.

1. De woorden "niet het Nederlandschap bezitten" treft men hier op drie plaatsen aan:

- in de considerans
- onder artikel 1, lid 1
- onder artikel 3, lid 1

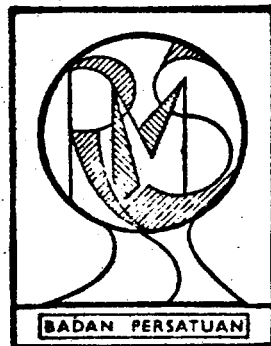
Gezien hetgeen door ons onder A.2 is opgemerkt, komt het ons voor dat inplaats daarvan (van genoemde woorden) moet worden gesteld: "Staatloos zijn".

2. Na artikel 5 zou het volgende nieuwe artikel 6 kunnen worden ingevoegd:

"Het door een Zuidmolukker, als bedoeld in artikel 1, ten tijde van het in werking treden van deze wet verkregen Nederlander-schap gaat verloren, indien hij zijn wil om een behandeling als Nederlander te verkrijgen te kennen geeft aan de Burge-meester van zijn woonplaats".

3. Artikel 6 van het wetsontwerp zou dan artikel 7 worden met als aanhef: "Behoudens het bepaalde in de artikelen 5 en 6 enz."

4. Artikelen 7, 8 en 9 van het wetsontwerp zouden dan achtereenvolgens worden artikelen 8, 9 en 10.

C Fo
République
s. Moluques du Sud

W. H. C. + C. P. D.
16.12/74
17/12/74
Republik Maluku Selatan

Republic
of the South-Moluccas

o. 79/74.-

Rotterdam, 14 december 1974.-
Gijsinglaan 228

Aan
Zijne Excellentie
de Minister President van het
Koninkrijk der Nederlanden
Plein 1813 no.4
's-Gravenhage.

Excellentie,

Uit de Zuid-Molukken komen zeer verontrustende berichten binnen, die grote beroering onder de Zuidmolukkers in Nederland hebben verwekt.

In de maand november zijn n.l. in de stad Ambon en in andere plaatsen op andere Zuidmolukse eilanden een groot aantal Zuidmolukkers door de Indonesische bezettingsautoriteiten opgepakt en van hun vrijheid beroofd.

Ik ontving de volgende lijst met namen van diegenen die zijn gearresteerd:

Sahertian in Galala
Tisera ..... in Ambon
Souisa ..... in Ambon
Onderwijzer Tuhumury ..in Ambon
Pasanea ..... in Ambon
Soukotta ..... in Ambon
S.J.H.Norimarna (minister van Economische Zaken in
het eerste Zuidmolukse kabinet)
Kolibongso in Batumedja
Alfred Noya in Hulaliu
Lewaharilla in Hutumuri

En nog steeds gaan de razzia's door. Men probeert uit de reeds gevangen genomen personen, nieuwe namen te horen. Daarbij gaat men op een zeer mensonterende wijze te werk. Zo werden o.a. de heren Norimarna en de heer Lewaharilla bij hun verhoor gefolterd; de reeds bejaarde Norimarna werd op afschuwelijke wijze geslagen, omdat hij weigerde één naam te noemen; de heer Lewaharilla werd op bepaalde delen van zijn lichaam met elektrische stroom "bewerkt".

Ik begrijp, dat dergelijke zware beschuldigingen tegen de Indonesische autoriteiten met bewijzen moet worden gestaafd.

Ik ben bereid,

Ik ben bereid, indien u dit wenst, twee brieven en de namen van een aantal informanten te noemen op voorwaarde echter dat het één en ander vertrouwelijk zal worden behandeld. Voor het ogenblik evenwel beperk ik mij, tot de toezending van een fotokopie van het te Ambon, in de Maleise taal verschijnende weekblad: "Nasional" van 1 december 1974, waarin onder het hoofd: "Kadapol XX serukan masyarakat: Tetap Tenang, Bantu Alat Negara", melding gemaakt wordt van de plaats gevonden hebbende arrestaties. Een vertaling in het Nederlands van dit stuk sluit ik hierbij als bijlage in.

Hoewel, om voor de hand liggende redenen in dit artikel geen melding wordt gemaakt van de folteringen, is dit krantenbericht toch veelbetekenend. Een dergelijk optreden van de Indonesische bezettingsautoriteiten in de Zuid-Molukken lokt moeilijkheden uit. Wij kunnen onmogelijk onverschillig blijven tegenover dit onmenselijk Indonesisch optreden. Reeds in mijn brief van 7 februari 1973, no.8/73 aan uw ambtsvoorganger waarschuwde ik voor een dergelijke situatie.

In verband met de grote verontwaardiging, die in de verschillende Zuidmolukse woonwijken en kampen thans heerst over dit schanddalig optreden van Indonesië jegens onze landgenoten in de Zuid-Molukken, moge ik uwe Excellentie hierbij, namens de gehele Zuidmolukse gemeenschap in Nederland, dringend verzoeken onverwijld een nota te sturen zowel aan de Indonesische regering als aan haar diplomatieke vertegenwoordiging te lande, waarin uwe Excellentie op zijn minst onze gevoelens van afkeer en afschuw ter kennis brengt van deze Indonesische autoriteiten en hen wijst op alle mogelijke ongewenste consequenties die een voortduring van een dergelijk optreden met zich kan meebrengen.

Ook zou ik uwe Excellentie willen verzoeken uw diplomatieke vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties van het één en ander op de hoogte te stellen en haar te vragen, onze diplomatieke vertegenwoordiger in Amerika, de heer I.N.Pariury, aan wien wij opdracht gegeven hebben de nodige stappen bij de Verenigde Naties te ondernemen, wel te willen ontvangen en hem de nodige hulp te willen verlenen.

Ter nadere informatie deel ik uwe Excellentie nog mede, dat ik deze gehele zaak eveneens ter kennis gebracht heb van Amnesty International in London, the Executive Director of the International Committee of the Red Cross in Geneve en de Secretary-General of the International Commission against Concentration Camp Practices in België, terwijl ik in het begin van de volgende week een persconferentie hoop te beleggen, waarin ik deze gehele kwestie in de openbaarheid zal brengen.

Bovendien zou ik gaarne door uwe Excellentie persoonlijk worden ontvangen, teneinde het één en ander nader mondeling te kunnen toelichten. Ik hoop dat uwe Excellentie de ernst van de gehele situatie inziet en de gevraagde stappen zou willen ondernemen.-

Met de meeste hoogachting,

ir. J.A. Manusama.

Nederlandse vertaling van het krantenartikel, voorkomend in het Indonesische weekblad: "Nasional" van 1 december 1974.

Kadapol XX Maluku (Hoofd van de Politie in de Molukken) wekt het volk op om zich rustig te houden, de staatsapparaten te helpen, omdat de situatie van orde en rust kan worden geresandeerd.

Ambon, (Nasional)

De gemeenschap in dit gebied moet zich rustig houden en de staatsapparaten helpen bij de bewaking en handhaving van orde en rust, die een eerste voorwaarde vormen voor onze opbouw in dit gebied. Dit werd gezegd door de Kadapol XX Maluku, de Brigadier-Generaal van Politie Drs. Moerjono op donderdag 28 november 1974 in zijn werkkamer, nadat hij berichten had ontvangen betreffende de arrestaties van verschillende personen, die gewikkeld waren in wat genoemd werd subversieve RMS activiteiten, en hij gemerkt had dat tendentieuze berichten hieromtrent reeds hun weg gevonden hadden naar de restaurants en koffiehuisen.

Vals droombeeld:

Door de Kadapol werd de gemeenschap in dit gebied opgeroepen zich niet te laten beïnvloeden of zich te laten overhalen door genoemde geruchten, aangezien deze geruchten ongegrond zijn en slechts op een vals droombeeld betrekking hebben, die tot doel heeft slechts verwarring te stichten, hetgeen zeker niet bevorderlijk is voor onze gezamenlijke pogingen om tot een opbouw van dit gebied te komen. Volgens de Kadapol behoort het tot de taak en de plicht van het gehele Indonesische volk om het opbouwplan, dat geen onderscheid maakt tussen de diverse gebieden en diverse volksstromingen, te steunen; de onderlinge samenwerking op te voeren; zonder elkaar te wantrouwen, onder leiding van het gewestelijk bestuur, de handen uit de mouwen te steken, opdat al onze inspanningen, in het belang van ons volk een succes mag worden. Want, aldus de Kadapol, wij zijn uit het volk voortgekomen en ten dienste van ons volk willen wij onze krachten geven.

Positief constructief:

Verder verklaarde de Kadapol dat het volk tot rust moet worden gebracht en gelid moet worden in positief constructieve zin, in overeenstemming met de eisen van de huidige opbouw, terwijl ten aanzien van hen, die in overtreding zijn zeker de strengste maatregelen genomen zal worden in overeenstemming met de huidige wet. Bij elke inspanning om het hoofd te bieden aan genoemde gevaren van subversieve activiteiten zal de Polri (het politieapparaat) goed gecoördineerd samenwerken met de Laksus en andere staatsapparaten. Aldus de verklaring van de Kadapol XX Maluku, Brigadier-Generaal van Politie, Drs. Moerjono.

mba, (Nasional).
 Selama empat hari berada di kota Ambon, Menteri Kesehatan - Prof. Sukawati Soekawati SE, telah melakukan serangkaian kegiatan terhitung sejak tanggal 27 Nopember 1974 siang. Di Air Port Laha, Menteri Susawati menyambut Gubernur Maluku Soesroe dan Nyonya, kemudian malam harinya bertempat di Gubernuran yang sudah telah diadakan pertemuan dengan Muspida I Maluku. Menyusul hari Kamis tanggal 28 Nopember, selain briefings dengan Muspida dan para Kepala Dinas / Jawatan, Menteri juga telah mengunjungi Sekolah Menengah Pertama RSU dan RSU lainnya dilanjutkan dengan briefing kepada DPRD-UKT-I Maluku, kemudian pada tanggal 29 Nopember bersama Staf dan Managadua.

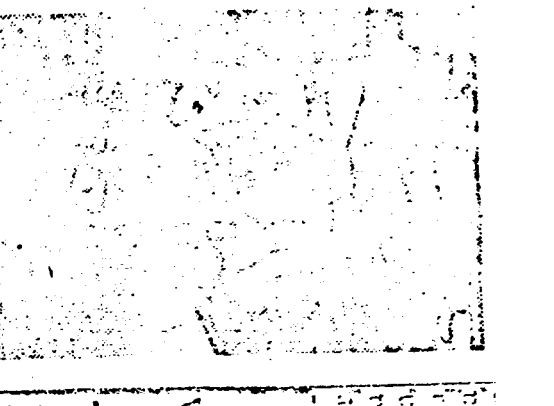
SHOW ANDARNO DISAKSIKAN MENTERI KESRA DAN MUSPIDA MALUKU.

Ambon, (Nasional)
 Dengan dibadiri oleh Menteri Kesra Prof. Dr. Sukawati Soekawati SE yang semestinya berkunjung ke Ambon, bersama para Anggota Muspidanya Maluku dengan ibunya dan

Seia sekedar:
 Dalam berjumpa kepada Pimpinan dan para anggota DPRD - Propinsi Maluku, al. menandakan bahwa kita semua sudah seja-sukata untuk melaksanakan dan mengunakan Panca Sila secara konsekwen dan murni. Bahwa sesuatu

Kadepol XX Maluku serukan masyarakat :
Tetap Tenang, Bantu Alat Negara
Situasi Kamtibmas supaya dipelihara baik

Ambon, (Nasional).
MASYARAKAT di daerah ini supaya tetap tenang dalam menjaga dan menjamin stabilitas Kamtibmas yang merupakan syarat utama dalam pembangunan di daerah ini.

adibatang tabuh UUD 1945. Badan Pertenggan rakyat, malah sebagai Negara yang satu dan yang lainnya tidak perlu ada untuk kesejahteraan dan kebahagiaan seluruh rakyat Indonesia.
 Pemerintah Dalam masa pembangunan an pula sebaliknya. (Bersamb. ke hal : 2)

Hal ini dikatakan Kadapol XX Maluku, Brigadir Jenderal XX Maluku, Brigadir Jenderal dan Kamis tanggal 28 Nopember 1974 di ruang kerjanya, setelah menerima laporan sekitar penangkapan atas diri beberapa orang yang terlibat dalam kegiatan2 apa yang sedang berlangsung di rumah makan subversi RMS, serta menanggapi adanya pemberitaan2 yang sifatnya ten-

Impian kosong :
 Discerukan oleh Kadapol, bahwa masyarakat di daerah ini jangan sampai terpengaruh atau terpancing oleh desas-desus tsb, karena hal itu jelas tidak mengandung nilai-nilai yang positif.

Memperagakan tentang kapal nelayan Taiwan
Tindakan tegas supaya lobster
bagi ya bertanggung jawab ke Nopember

Ambon, (Nasional).
 HARI Selasa tanggal 26 Nopember 1974 kemarin jam 13.30 wit telah dibebaskan tiga buah kapal ikan/buahan Taiwan, masing2 : KAO CHENG No. 21 dan KAO CHENG No. 22 akan mahu perahinan Sat Australia. Asosyga Pangda-

160 "ATIDILIRA" Ambon-ian-IV, yang merupakan keawatangan koperasi dimak sad pada tahun sebelumnya (1 Oktober 1973 - 1 Oktober 1974), hari Sabtu tanggal 23 Nopember 1974 lalu telah diserahkan kepada simbolis oleh Pangkajene IV Lakadaya TNI Susawati Mardhi, bertempat di Kantor Pervira Makowilhan IV Biak. Dari 159 lembar saham itu, 144 lembar bernilai Rp.30.000,- diberikan kepada anggota Keperusi yang masuk sebelum bulan April 1974, dan 15 lembar bernilai Rp.10.000,- diberikan kepada anggota2 baru yang masuk setelah bulan April 1974. Keseluruhan saham dimaksud, langganing dima sekikan sebagai tambahan modal Koperasi.

Demikian release Penerangan-Kowilhan IV.
 Keperayaan :
 Laksya TNI Susawati Mardhi dalam amanat saat katanya saat menyerahkan saham tsb. al. menyatakan bahwa bangga dan terima kasihnya atas segala daya dan lam memajukan Perikanan "ATIDILIRA", justru selarang memang masih harus dikembalikan kepada masyarakat untuk dapat at berkeperusi. Untuk itu, kami yang maju, menurut Pangkajene, selain diperlukan pengurus yang lincah ulot serta jujur, juga diminta kesedaran seluruh anggotanya untuk bersikap :

1. Mengembangkan usaha perikanan yang maju, menurut Pangkajene, selain diperluan pengurus yang lincah ulot serta jujur, juga diminta kesedaran seluruh anggotanya untuk bersikap :

Inspeksi Tahap

Kantor Pervira Makowilhan IV Biak.

1. Mengembangkan usaha perikanan yang maju, menurut Pangkajene, selain diperluan pengurus yang lincah ulot serta jujur, juga diminta kesedaran seluruh anggotanya untuk bersikap :

Inspeksi Tahap

man 3
kan tentunya para seniman/
seniwati.

dengan mengga-
kun obyek2 pari-
mya potensi sosial
Membuat film, bukan ha-
nya sekedar menulis script
dan kemahiran membidikan
kamera, tetapi kemampuan
mengembangkan kreativitas.
Dan buat film promosi pari-
wisata, semoga disingkirkan
angan2 propaganda atau yg
bisa mengundang orang un-
tuk berbincang perihal unsur
"bitsch", walaupun tanpa se-
ngaja pihak sponsornya.
(Joop Lisapary)

LINCAN . . . .
ri hal : 1).
ngembangan), ser-
sariso" (berani
erhadap kesala-
lampau untuk ke
asa menantang).

itu, Kas. Kowil
kema TNI Iblam
yang menjabat
Ketua Pramkop
RA", telah meng-
acara jelas segala
in tindak yang di-
anjak lahirnya ke
pada 1 Oktober
bagai hasil paninya
budarmono) hing-
lengan usaha2nya
produksi, perda-
an jasa. Sekaligus
it itu diserahkan
in sebesar Rp.300.
Koperasi untuk
g kegiatan2 IKKH
IV, yang diterima
oleh Ketua Umum
yonya Susatyo Mar-
nikian Penerangan
IV.

g-baik. Yang
W. KAYADOE

JUAN
d "MAU DI-
udara HANS
terbitan 17 No-
kami beritahu-
OKO tidak ber-
di jalan DANA
ada persoalan
untuk diketahui
mat saya,

TERAP TENANG . . . .
(dari hal : 1).

kebenaran dan hanya meru-
pakan suatu impian kosong
yang tujuannya untuk meng-
acaukan saja, yang dengan-
nya pasti tidak akan mengun-
tungkan usaha2 kita bersama
dalam rangka pembangunan
dewasa ini. Menurut Kada-
pol, adalah merupakan tugas
dan kewajiban seluruh rak-
yat Indonesia dalam memberi
kan dukungan terhadap prog-
ram2 pembangunan itu tan-
pa mengenal daerah, aliran
dan golongan, perlu mening-
katkan kerjasama yang le-
bih baik, menyinggikan le-
ngan baju bekerja keras tan-
pa curiga mencurigai dibawah
koordinasi pemerintah dae-
rah, guna mengsucceskan se-
gala usaha yang sedang kita
kerjakan untuk kepenting-
an rakyat kita. Sebab, menu-
rut Kadapol dari rakyat kita
berasal dan kepada rakyat
pula-lah kita mengabdikan.

POSITIF KONSTRUKTIF:
Lebih lanjut Kadapol me-
ngatakan, bahwa rakyat ha-
rus kita amankan dan diarah-
kan kepada hal2 yang positif
konstruktif sejalan dengan

PENGEMBANGAN . . . .
(dari hal : 1).

bunan rakyat, Ir. Djafar
mengatakan bahwa Malra
punya kemungkinan ber-
kembang yang baik, tinggal
sekarang bagaimana pengo-

Bertepatan dengan awal bulan ke-9, terhitung s-
wajib bila sanjak ini kami turunkan untuk pemb
Silahkan ikuti dan resapi !!!-

MINYAK DI PE

Minyak dari kandu-
diserap sumbu p
menyala - galak -
halau kegelapan da

Lima tahun 8 bulan sudah,
pelita melanglang desa dan kota
walau walang - sengit masih ber-
biar menari dari dahan ke daun.

Peminia-minta masi
polusi dari sumbu

Tapi tunggu 3 tahap lagi,
jurang pasti terjembatani,
bere-bere terobati.-

T e r u s k a n ---
gali dan muncratka
minyak dari segala

Biar 2 roda pedati terus termin
dan kuda penarik tak bakal letih

Harga 9 bahan po
awan,
agar sila yang 5 i

tuntutan pembangunan dewa
sa ini, sedangkan bagi mere-
ka yang melanggar akan te-
tap diambil tindakan tegas se-
suai dengan undang2 yang
berlaku. Dalam setiap usaha
menghadapi dan menanggu-
langi bahaya2 subversi ini,

POLRI selalu tetap menjalin
koordinasi yang baik deng-
an Laksus dan alat2 negara
lainnya. Demikian dikatakan
Kadapol XX Maluku, Brigjen
Polisi Drs. Moerjono.-

4.197.118 HA.
(dari hal

khususannya masi
terciptanya lumbu
yang dapat men-
ruh Daerah ini c
lain diluarnya.

**TANAH YG
GARAP.**

Dari tanah per
4.916.200 ha dibe
wa yang masih be
(baca masih por
seluas 4.197.118-
yang sudah ter
hanya seluas 719
lum cukup 20%
nian yang telah

leh Walikota An
Barang2 yang
kayu, pisang, ke-
ramuan rumah, h

7-2-1975, Hil.III, EO, Klankbord, 8.02 uur

GESPREK MET IR. MANUSAMA OVER ZIJN WEIGERING TOT MEDEWERKING
AAN DE PLANNEN M.B.T. TERUGKEER ZUID-MOLUKKERS NAAR INDONESIA

Presentator: Vorig jaar heeft de Indonesische regering in Djakarta aan een Nederlandse delegatie plannen voorgelegd voor een mogelijke terugkeer van in Nederland wonende Zuid-Molukker naar Indonesië. Door onze minister van CRM, minister Van Doorn is aan een van de leiders van de Zuid-Molukkers in Nederland, ir. Manusama, gevraagd aan de uitvoering van die plannen mee te werken. Maar dat is door de heer Manusama geweigerd. Jan van de Bos vroeg hem naar de reden van deze weigering.

Manusama: Nou, ik dacht toch dat het volkomen begrijpelijk is. Men ontwerpt plannen zonder ons daar in te kennen en vraagt dan daarna of wij bereid zijn aan die plannen onze medewerking te verlenen. Dat is, dat vind ik volkomen fout.

Van de Bos: U heeft dus de indruk dat de minister van CRM geen rekening houdt met de wensen van de Zuid-Molukkers zelf.

Manusama: Nee, dat doet die minister niet. Het is heel erg jammer en dat is niet alleen op dit punt maar op diverse andere punten gebeurt dat ook al zo.

Van de Bos: Geloof U niet dat de Nederlandse bevolking zo langzamerhand de indruk krijgt : ja met die Zuid-Molukkers is geen land meer te bezeilen want, nou willen we ze helpen met de problemen oplossen en ja, nou willen ze eigenlijk niet geholpen worden?

Manusama: Nou, dat is natuurlijk niet juist. Wij hebben ons heel duidelijk op het standpunt gesteld van dat wij graag een dialoog willen met Indonesië en wij hebben dat ook aan de Nederlandse regering gevraagd. Alleen wij willen niet dat het op deze manier geregeld wordt.

Van de Bos: U bent dus bereid een dialoog aan te gaan?

Manusama: Dat willen wij. Maar dan zou dus ook met ons overleg gepleegd moeten worden hoe het een en ander zou moeten gebeuren. Dat heeft de voorgaande regering, de regering Biesheuvel, wel gedaan.

Van de Bos: Laatste vraag, ir. Manusama. Na de rellen in Den Haag door een aantal Zuid-Molukse jongeren hebt U van premier Den Uyl de uitnodiging gehad om een gesprek tussen U beiden te hebben. Heeft U er zicht op wanneer dat komt?

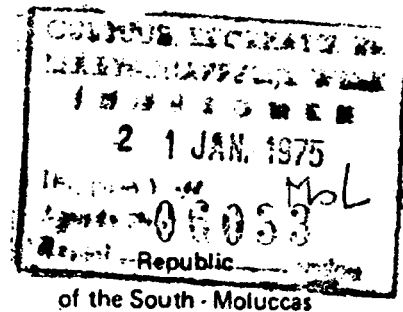
Manusama: Dat zal op 18 februari plaats vinden.

Van de Bos: Wat gaat U aan Den Uyl vragen?

Manusama: Dat gesprek zal hoofdzakelijk gaan over de arrestaties in de Zuid-Molukken. Die arrestaties houden maar niet op en ik dacht dus dat daar reden te over is om daar zeer uitgebreid met de minister-president over te praten.

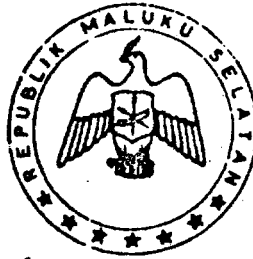
(letterlijke tekst, HV)

F

Rotterdam, 16 januari 1975.
Gijsinglaan 228.

1214631

République
des Moluques du Sud

A a n :
Zijne Excellentie
de Minister van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk
Steenvoordelaan 370
R i j s w i j k .

No. /75.-

Excellentie,

In antwoord op Uw brief van 19 december 1974 bericht ik U het volgende.

De wijze, waarop het huidige Kabinet is omgesprongen met onze bereidheid een dialoog met de Indonesische Regering aan te gaan, acht ik bijzonder teleurstellend en kwetsend. Reeds in mijn brief van 31 januari 1974 aan de Minister van Buitenlandse Zaken, de heer Van der Stoel, heb ik tegen de gang van zaken ernstig geprotesteerd. Die brief werd geschreven, nadat de heer Van der Stoel na terugkomst van zijn reis naar Indonesië aan de pers verklaard had dat hij met zijn Indonesische ambtgenoot afgesproken had een ambtelijke delegatie naar Indonesië te sturen om een oplossing van het Zuid Molukken probleem nader uit te werken. In die brief verweet ik de Minister dat hij geheel was afgeweken van hetgeen door voorgaande Kabinetten ons was toegezegd. Letterlijk schreef ik: "Het zou bijzonder teleurstellend zijn, indien U met negatie van het door voorgaande Kabinetten in deze kwestie gevoerde beleid, thans probeert volgens Uw eigen, voor ons, Zuid Molukkers, volkomen onaanvaardbare, denkbeelden, een oplossing te zoeken van het Zuid Molukken probleem." Afschriften van deze brief stuurde ik toe aan alle leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, met het verzoek wel het nodige te willen doen om te voorkomen, dat door de Regering een oplossing van het Zuid Molukken probleem wordt gezocht, zonder dat wij vooraf van het een en ander in kennis zijn gesteld. Van een aantal Kamerleden mochten wij een gunstige reactie ontvangen: zij waren het met ons eens.

In antwoord op mijn protestbrief ontkende Minister Van der Stoel in zijn brief van 13 maart 1974, kenmerk: DOA/IN-59831 dat er sprake is van enige verandering in het beleid van de Regering ten aanzien van de problematiek van de in Nederland verblijvende Molukkers. Ook in het onderhoud dat ik met u op 26 februari 1974 mocht hebben sprak U van "continuering van de lijnen zoals die in een aantal gesprekken die na augustus 1970 hebben plaatsgevonden tussen de Nederlandse Regering en de heer Manusama zijn ontwikkeld".

Ik constateer evenwel op grond van de volgende feiten dat het beleid weldegelijk gewijzigd is.

1. In tegenstelling tot Minister Schmelzer, die na zijn reis naar Indonesië bij terugkomst direct de Zuid Molukse leiders op de hoogte heeft gesteld van het onderhoud dat hij met zijn Indonesische ambtgenoot heeft gehad, heeft Minister Van der Stoel, ons eerst nadere inlichtingen willen geven, nadat ik hem mijn protestbrief van 31 januari 1974 geschreven had.

2. Het vorige Kabinet en met name de vorige Minister van Buitenlandse Zaken heeft onze bereidheid om een dialoog met de Indonesische

Regering

Regering aan te gaan, met de nodige tact en voorzichtigheid behandeld, wetend dat het hier om een delicate zaak ging. Over de wijze waarop de dialoog tot stand moest worden gebracht werd vooraf overleg met ons gepleegd en daarbij werd rekening gehouden met hetgeen onzerzijds op dit punt naar voren werd gebracht. Had men aanvankelijk gedacht voor het tot stand brengen van de dialoog zich te bedienen van particuliere organisaties, met name de Raad van Kerken, nadat evenwel de Zuid Molukse leiders verklaard hadden dat zij afwijzend stonden tegenover zo'n bemiddelende rol van de kerken, heeft de Nederlandse Regering verder van dit plan afgezien. Zo werd toen met onze bezwaren rekening gehouden. Dat blijkt thans niet meer het geval te zijn. Van onze bezwaren tegen de werkwijze van de heer Van der Stoel, die buiten ons om afspraken met de Indonesische Regering maakt en belooft een ambtelijke delegatie naar Indonesië te sturen, trekt men zich niets aan.

3. De tot stand te brengen dialoog tussen Zuid Molukse vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van de Indonesische Regering op basis van de terzake relevante punten uit mijn brief van 28 september 1971 aan Minister-President Biesheuvel, was toen een aangelegenheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het was dan ook de heer Schmelzer, die in zijn positie van Minister van Buitenlandse Zaken begin november 1971 het een en ander in een aide memoire ter kennis heeft gebracht van de Indonesische Regering. Op het ogenblik laat men deze kwestie over aan een ambtelijke delegatie, waarin o.a. zitting hebben ambtenaren van Uw Ministerie. Met alle respect voor deze ambtenaren, meen ik toch dat zij niet de aangewezen personen zijn de dialoog voor te bereiden. Het is immers bij herhaling van Uw kant gesteld, dat Uw Ministerie zich uitsluitend bezig houdt met het sociaal-maatschappelijk aspect van het Zuid Molukse probleem en zich niet ophoudt met het politieke aspect ervan.

Voorts vraag ik Uw aandacht voor de volgende punten.

- a. In Uw brief van 19 december 1974 schreef U mij letterlijk het volgende: "Ik heb de Directeur-Generaal voor Maatschappelijke Ontwikkeling, dr.G.Hendriks, lid van de delegatie, verzocht u mondeling nader te informeren. Daarbij zal tevens met u worden nagegaan op welke wijze de Molukse gemeenschap bij de beoordeling en uitwerking van genoemde voorlopige resultaten kan worden betrokken". Van de heer G.Hendriks ontving ik evenwel een brief, gedateerd 7 januari 1975, waarin deze letterlijk het volgende schreef: "Bijgaand stuur ik u een exemplaar van het tijdschrift Trefpunt waarin u op blz. 426 een kort artikel aantreft over het onderwerp waarvoor ik u in mijn brief van 19 december jl. uitnodigde voor een gesprek".
Ik heb mij afgevraagd hoe dit nu in elkaar zit. Heeft U de heer Hendriks verzocht mij mondeling nader te informeren en heeft U daarna mij gevraagd contact met hem op te nemen, of heeft de heer Hendriks mij uitgenodigd voor een gesprek?
Overigens moet ik zeggen dat de zinsnede in Uw brief: "Daarbij zal tevens met U worden nagegaan op welke wijze de Molukse gemeenschap bij de beoordeling en uitwerking van genoemde voorlopige resultaten kan worden betrokken" getuigt - en het spijt me dit te moeten zeggen - van een oude koloniale mentaliteit.
- b. Ook het in het decembernummer van Trefpunt verschenen artikel onder het hoofd: "Gedachtenwisseling met Molukkers over resultaten ambtelijk gesprek" wekt bevreemding. Hoe kan men een dergelijk artikel schrijven, terwijl men nog helemaal geen contact met ons heeft opgenomen. Ik zou het zeer op prijs stellen, wanneer in een eventueel volgende publicatie in Trefpunt over deze kwestie, onze houding alsmede de redenen van deze houding ook worden bekend gesteld.

Op grond van al het vorengaande deel ik U hierbij mede, dat tot onze spijt het ons niet mogelijk is enige medewerking te verlenen bij de uitwerking van plannen, die tussen Uw ambtenaren en de Indonesische machthebbers werden besproken en dat wij dan ook niet zullen ingaan op Uw verzoek nader contact op te nemen met de heer Hendriks. Uitdrukkelijk wil ik hier verklaren dat wij bereid blijven een dialoog met de Indonesische Regering aan te gaan, maar dan niet een dialoog zoals die thans door Uw Ministerie wordt voorbereid. Kopieën van deze brief stuur ik eveneens toe aan de Minister-President, aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aan de pers.

Excellentie, het spijt me verschrikkelijk dat ik mij hier en daar in deze brief heb moeten bedienen van nogal krasse taal, maar ik voel mij diep gegriefd en ik meen dat dan ook duidelijk kenbaar te moeten maken.

Hoogachtend,

ir. J.A. Manusama.-

BADAN PERSATUAN. (RAJAT MALUKU SELATAN)

SECRETARIAAT ALGEMENE ZAKEN - BAZARSTRAAT 50

Instansies

213 1718 181
202 MS 1600

Nummer : 5922/PR/002/B.P.

2518 AK 's-GRAVENHAGE,

22 december 1978.

Bijlagen : -

Tel.: (070) 45.52.91

Onderwerp : "souvereiniteitsoverdracht"

Zijne Excellentie
de Minister-President van het
Koninkrijk der Nederlanden,

's - GRAVENHAGE.

14⁴⁰ uur

Excellentie,

Aangezien op 27 december a.s. het 29 jaren geleden zal zijn dat het Koninkrijk der Nederlanden de soevereiniteit over het toenmalige Nederlands-Indië (met uitzondering van Westelijk Nieuw Guinea) aan de Republiek van de Verenigde Staten van Indonesië heeft overgedragen, willen wij, Zuid-Molukkers, via deze brief, opnieuw Uw aandacht vestigen op deze historische gebeurtenis, alsmede op Uw politieke verantwoordelijkheid met betrekking tot de onmenselijke situatie waarin het gehele Zuidmolukse Volk als gevolg van die soevereiniteitsoverdracht is komen te verkeren.

Ook al ontkent Uw Regering in haar beleidsnota van 26 januari 1978 deze verantwoordelijkheid, toch zullen wij, Zuidmolukkers, blijven doorgaan met Uw Regering steeds weer opnieuw volledig aansprakelijk te stellen voor het niet tot zijn recht komen van het Zuidmolukse zelfbeschikkingsrecht, zoals dat recht uitdrukkelijk bij de soevereiniteitsoverdracht op 27 december 1949 in de Ronde Tafel Conferentie Overeenkomsten werd gegarandeerd en door alle, bij die overdracht betrokken, partijen, werd aanvaard en erkend. Wij weten ons in dit standpunt gesterkt door een aantal juridische en politieke uitspraken, afkomstig van gezaghebbende rechtsgeleerden en rechtscolleges.

Het zal U op grond van het bovenstaande duidelijk zijn, dat wij het beleid, dat verschillende opeenvolgende Nederlandse Kabinetten in de afgelopen 29 jaren ten aanzien van ons, Zuidmolukse ballingen in Nederland, gevoerd heeft, en waarbij de niet-erkenning van het Zuidmolukse zelfbeschikkingsrecht steeds als uitgangspunt genomen werd, als onaanvaardbaar van de hand wijzen. Met name achten wij het door Uw Kabinet in deze kwestie gevoerde beleid, hoogst bedenkelijk en onverstandig. De wijze waarop Uw Kabinet, via het bevorderen van de onderlinge tegenstellingen in Zuidmolukse gelederen, probeert Uw aangekondigde, door ons afgewezen, beleidsvoornemens toch te verwezenlijken, behoort als onwaardig van de hand te worden gewezen. Wij vrezen dat een dergelijk beleid op den duur toch weer tot geweldsacties leidt, hetgeen wij beslist niet willen.

Wij wensen, dat zij hier in alle duidelijkheid gesteld, ons politiek ideaal niet via de weg van het geweld verwezenlijkt te zien ! Maar aangezien de praktijk ons heeft duidelijk gemaakt, dat een enkel beroep van onze kant op Uw Regering, het één en ander nogeens in overweging te willen nemen, onvoldoende is en zonder effect blijft, daarom zijn wij tevens voornemens deze brief, na vertaling, eveneens ter

kennisgeving

kennisneming toe te sturen aan alle regeringen in de wereld, in de hoop dat de wereldopinie zich duidelijk ten gunste van onze rechtvaardige zaak zal willen uitspreken.
Wij zijn er geheel van overtuigd, dat een dergelijke uitspraak moeilijk door Uw Regering zonder meer ter zijde kan worden gesteld.

Met de meeste hoogachting,

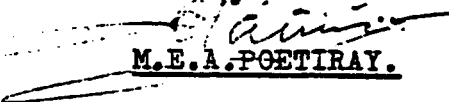
Het Hoofdbestuur

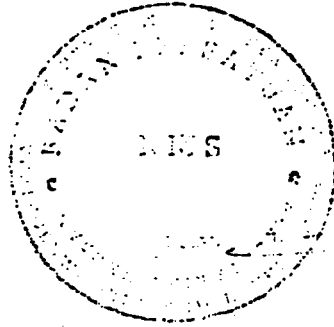
van de Badan Persatuan Rajat Maluku Selatan

De Voorzitter,

Ds. S. METIARIJ.

De Secretaris,

M.E.A. POETIRAY.

ACD 1494172

datum 12 JUNI 1980

CO

b. 3 d. -

C (CFO) nr.: 00/1507 d.d.: 12 JUNI 1980 Info: 2
Aan : CF
Betreft : Telegram BP van Minister-President Van AGT.

Bijl.:

Op 22.5.80 werd

het ^{na} volgende vernomen:

^{komt}
^{van} Tijdens het bezoek van Minister-President Van AGT ^{aan Indonesië} zond de BP hem een telegram waarin gevraagd werd het zelfbeschikkingsrecht van de Zuidmolukkers ter sprake te brengen.

De BP heeft dit telegram in de Molukse gemeenschap verspreidt. Bedoeld telegram en aanbiedingsbrief, zie bijlagen.

MP.

BADAN PERSATUAN (RAJAT MALUKU SELATAN)

SEKERTARIAT - BAZARSTRAAT 50 2518 AK 's-GRAVENHAGE, - Tel.: (070) 45.52.91

Nomor : 028/80/K.I.

's-GRAVENHAGE, 21 april 1980.

Lampiran : 2 (dua)

Pokok : Telegram kepada
perdana menteri
Van Agt dan
pengumuman Kepala
Negara R.M.S.

Kehadapan

jth. Tuan2 Dewan Wijk/Dewan Kamp
(Pengurus Tjabang Badan Persatuan)

di

N E D E R L A N D

Tuan2 jang terhormat,

Bersama surat ini Pusat Pimpinan Badan Persatuan kirimkan kepada tuan2 :

- a Telegram dari P.P. Badan Persatuan ttgl. 14 april 1980 kepada perdana menteri Van Agt berhubung dengan kekundjungannya kepada Indonesia jang baru lalu. Dengan telegram ini menteri Van Agt diperingatkan untuk djangan sadja membitjarakan soal2 nasib dari bangsa Papua dan Timor-Timur dengan pemerintah Indonesia, tetapi harus djuga membitjarakan soal hak untuk menentukan nasib sendiri dari bangsa Maluku Selatan, hak mana telah didjandjikan oleh pemerintah Belanda kepada semua bangsa di Indonesia waktu penjerahan kedaulatan kepada Republik Indonesia Serikat;
- b Pengumuman pemerintah R.M.S. ttgl. 15 april 1980 mengenai usaha2 jang sudah dikerdjakan kearah kesatuan dan persatuan. Moga2 selangkah demi selangkah tertjapailah persatuan bangsa, jang kami anak2Maluku Selatan semua sudah lama menantikan dan merindukan.

Sekianlah sadja untuk ketahuan Tuan2 dan Rakjat.

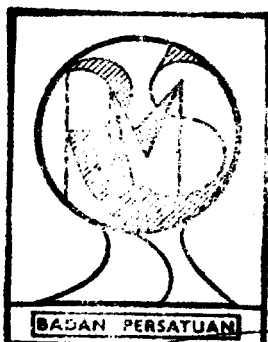
Terimalah hormat kami jang patut disertai salam Tanah-Air jang bebas.

"MENA-MURIA"

BADAN PERSATUAN (RAJAT MALUKU SELATAN),
PUSAT PIMPINAN/PENGURUS HARIAN,

Ketua,

Sekertaris,

S. Metiary

S. Metiary

W. Munster

W. Munster

1494172

No. 026/00/KE

's-Gravenhage

STAATSBEDRIJF DER PTT - KANTOOR

Pr. Hendrikplein

T } = Brieftelegram
 LT } = Brieftelegram
 T } = Brieftelegram
 Ex = Antwoord betaald x (bedrag)
 = Bericht van aflevering

LX = Gelukstelegram
 TC = Collationering
 TR = Telegraf restant
 CP = Poste restante
 MP = Aan geadresseerde persoonlijk

NOTA

De PTT vergoedt geen schade, veroorzaakt door het verminken, vertragen of verloren gaan van een telegram.

angenomen te 's-Gravenhage nr. 044001 121 woorden, op 11-04 19 80, te 16.45
 ontvangen te op 19 .te

Minister-President A. van Agt Binnenhof 1A Den-Haag
 Excellentie,
 Gaarne willen wij^u voor uw vertrek naar Indonesië eraan herinneren dat de
 Nederlandse Regering indertijd bij de soevereiniteitsoverdracht beloofd heeft
 alles te doen om het zelfbeschikkingsrecht van de volken in de Indische
 Archipel, dus ook van het Zuidmolukse volk, te bevorderen. Daarom zal het voor ons
 onverteerbaar zijn, indien u met de Indonesische autoriteiten wel over het lot
 der Papua's en Oost-Timorezen spreekt, maar niet over het lot der Zuidmolukkers.
 Wij vertrouwen erop dat dat niet gebeuren zal en wachten met belangstelling af
 nader nieuws van uw reis. U een voorspoedige reis toewensend,

Hoofdbestuur Badan Persatuan
 S.Metiary/Voorsitter.

Republik Maluku Selatan

République
des Moluques du Sud

Republic
of the South-Moluccas

Pengumuman Pemerintah.

Sedikit hari lagi, maka kita akan berkumpul di dalam ruangan Houtrusthallen di Den Haag untuk memperingati Hari Ulang Proklamasi R.M.S. untuk ke-30 kalinya.

Sebagai banjak orang sudah tahu, maka adalah maksud kami untuk mempersatukan bangsa kita di tanah perantauan ini pada hari itu. Dengan persatuan jang tertjapai pada hari itu mau kami bungkus rajat kami seterusnya, hingga perdjjuangan kita dapat diteruskan dengan lebih effectief.

Itulah sebabnja National Lustrum Komité sudah mengambil per-sambungan dengan beberapa organisasi dan memang sudah bekerdja bersama dengan organisasi jang lain itu, hingga segala sesuatu sudah berdjjalan dengan amat baik.

Dan kini, dengan melalui surat pengumuman ini, dapat beta umumkan dengan gembira dan dengan segala senang hati, bahwa pada tanggal 10 april j.b.l., anggota2 Missie jang pernah bekerdja dengan almarhum Tuan Tamaëla, jaitu:

Paduka Tuan S.Hatunasa
Paduka Tuan J.Manuputty
Paduka Tuan J.Leihitu

telah bertemu dengan kami dan membitjarakan hal-hal untuk mentjahari djalan setjara bagaimanakah Perdjjuangan Tanah Air dapat diteruskan dan dikerdjakan bersama-sama pada hari-hari jang akan datang. Segera sesudah tanggal 25 april pemitjaraan ini akan dilandjutkan .

Beta harap kabar ini boleh disambut dengan gembira oleh semua jang tjinta Nusa dan Bangsa.

Sampai bertemu pada tanggal 25 april j.a.d.

MENA MURIA!

ir. J.A. Manusama.-
Kepala Negara

Capelle a.d.IJssel, 15 april 1980.

ACD

1711086

datum 11 JAN. 1984

CO

b. 3 d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BT

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 203.303

Betreft:

Diverse stukken

Ontvangen werden een afschrift van een op 3 september 1983 op het B.P.-congres te Wierden aangenomen resolutie met begeleidend schrijven aan de voorzitter der Tweede Kamer (zie bijlage 1),

een afschrift van een brief van 21 november 1983 van de Badan Persatuan aan de Nederlandse regering betreffende de minderhedennota (zie bijl. 2) en

een afschrift van de oproep tot protest tegende minderhedennota van diverse Molukse organisaties van 18 november 1983 (zie bijl. 3).

1711086

Bylage 1
203.303

BADAN PERSATUAN (RAJAT MALUKU SELATAN)

Secretariaat Algemene Zaken Bazarstraat 50

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten -Generaal
Postbus 20018
2500 EA s'Gravenhage

Wierden, 3 September 1983

Mijnheer de Voorzitter,

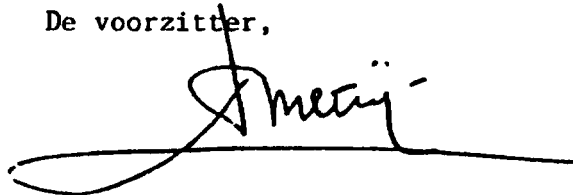
Namens het Congres van de Badan Persatuan gehouden in Wierden op 3 september 1983 brengen wij U zulks in afschrift:

- a. dezerzijdse politieke bevindingen (zie bijlage 1)
- b. in bijlage 2 de volgende gezichtspunten en het achtereenvolgens daaronder gestelde te uwer kennis naar de inhoud van welke bescheiden wij u ter bekorting mogen verwijzen - met het verzoek de leden van de 2e Kamer hiervan in kennis te stellen. Volledigheidshalve tekenen wij hierbij aan, dat wij voornoemde bescheiden in originali hebben gericht aan de Minister President en voorts, dat wij het bescheid genoemd onder punt a richten aan de Secretaris-Generaal van de V.N en alle lidstaten van de Verenigde Naties.

Met de meeste hoogachting,

Het Congres van de Badan Persatuan

De voorzitter,

Het Congres van de Badan Persatuan

gehouden in Wierden op 3 september 1983

OVERWEGENDE:

dat het Indonesische gezag in de Zuid Molukken gevestigd werd met militair geweld en met volkomen negotie van het Zuidmolukse recht op zelfbeschikking, zoals dit recht uitdrukkelijk was gegarandeerd in de, mede door het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Naties ondertekende, Ronde Tafel Conferentie Overeenkomsten van 2 december 1949;

dat de UNCI (de United Nations Commission for Indonesia), handelende overeenkomstig haar opdracht, als vastgesteld in de Resolutie van de Veiligheidsraad van 28 januari 1949, haar opdrachtgeefster, de Veiligheidsraad, in een telegrafisch rapport, gedateerd 11 oktober 1950, op de hoogte heeft gesteld van de Indonesische militaire acties tegen de Zuid Molukken en van haar mislukte pogingen om te komen tot een vreedzame regeling van het Zuidmoluks-Indonesische geschil, als gevolg van de pertinente weigering van de Indonesische Regering van haar goede diensten gebruik te maken;

dat de Veiligheidsraad op 30 oktober 1950, besloot, op voorstel van zijn President, Mr. Warren Austin, de behandeling van het UNCI-rapport uit te stellen, waardoor na de officiële bekendmaking van de Indonesische Regering op 4 november 1950, dat de Indonesische strijdkrachten de hoofdstad Ambon van de Zuid Molukken hadden bezet, de Raad het niet meer opportuun vond verdere aandacht aan deze zaak te besteden;

dat evenwel het daadwerkelijke verzet der Zuidmolukkers tegen de Indonesische invasie troepen ruim vijftien jaren heeft geduurd en dat ook nu nog het Zuidmolukse Volk het Indonesische bestuur over de Zuid Molukken afwijst en ervaart als een vorm van neo-koloniale overheersing;

dat de Indonesische bewering als zou zij haar gezag in de Zuid Molukken weer hersteld hebben, als onjuist van de hand moet worden gewezen, omdat in feite zij tot op het tijdstip van de militaire overweldiging, nimmer enig gezag in de Zuid Molukken heeft uitgeoefend;

dat vandaag de dag, niet langer de Zuidmolukkers alleen, voor hun recht op zelfbeschikking opkomen;

dat ook het Volk van West Papua in verzet is gekomen tegen de wijze, waarop de Indonesische Regering, via de z.g. New York Overeenkomst van 15 augustus 1962, haar gezag in West Papua heeft gevestigd;

dat de genoemde New York Overeenkomst, een overeenkomst is, die gesloten werd tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesie, met medewerking en goedkeuring van de Verenigde Naties, zonder dat het Volk van West Papua in de gelegenheid werd gesteld ook zijn mening te geven ten aanzien van deze Overeenkomst;

dat weliswaar de New York Overeenkomst, Indonesie de verplichting oplegde, voor het einde van 1969 een z.g. "Act of Free Choice" onder de West Papuas te houden, zodat zij zich, via een volksstemming, duidelijk zouden kunnen uitspreken over hun toekomstige status, maar dat de wijze waarop tenslotte in 1969 deze "Act of Free Choice" is gehouden, geheel in strijd was met de in de New York Overeenkomst voorgeschreven wijze, namelijk dat de stemming zou worden gehouden in overeenstemming met de internationale praktijk. Insteede hiervan werd aan slechts 1025 door Indonesie aangewezen Papuas, die vooraf duidelijk was geïnstrueerd voor een blijvend samengaan met Indonesie te stemmen, de gelegenheid geboden hun stem uit te brengen;

dat, niettegenstaande het feit dat de speciale V.N.-vertegenwoordiger, Dr. Fernando Ortiz Sanz, belast met toezicht op de "Act of Free Choice", in zijn rapport aan de 24ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, sprak van een Indonesische schijnvertoning in West Papua en niettegenstaande het feit dat de Permanente Vertegenwoordiger van Ghana in de V.N., de heer Akwei een voorstel indiende om de West Papuas uiterlijk 1975 een nieuwe gelegenheid te bieden zich via een reele "Act of Free Choice" uit te spreken omtrent hun toekomstige status, de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties toch op 19 november 1969 besloten heeft de uitslag van de gehouden schijnvertoning in Nieuw Guinea te accepteren en de kwestie Nieuw Guinea verder als een afgedane zaak te beschouwen;

dat evenwel het Volk van West Papua zich daadwerkelijk blijft verzetten tegen de Indonesische bezetting van zijn land;

dat ook het Atjehse Volk in Sumatra het Indonesische bestuur over zijn land afwijst, op grond van het feit, dat de overdracht van de soevereiniteit over Atjeh door het Koninkrijk der Nederlanden aan de Republiek Indonesie, in strijd is met een door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 14 december 1960 aangenomen Resolutie, namelijk Resolutie 1514, waarin zeer nadrukkelijk gesteld werd dat in niet-zelfbesturende gebieden, in trustgebieden en in nog niet onafhankelijke gebieden, het gezag zo spoedig mogelijk moet worden overgedragen aan de bevolkingen van die gebieden;

dat sinds maart 1942 de Nederlandse Regering geen enkel gezag meer had in Atjeh, zodat ook op grond hiervan de Nederlandse overdracht van de soevereiniteit over Atjeh aan de Republiek Indonesie als onrechtmatig moet worden aangemerkt;

dat de Indonesische annexatie van Oost Timor, door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties wordt beschouwd als een daad, die geheel in strijd is met de hiervoor genoemde Resolutie 1514;

dat de jaarlijks door de Vierde Commissie van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties genomen resoluties onveranderd het recht van het Oost Timorese Volk op zelfbeschikking erkent;

dat de Indonesische Regering zich weinig aantrekt van deze resoluties en de geweldadige bezetting van Oost Timor continueert;

dat het Indonesisch optreden in Oost Timor volkomen gelijk is aan haar optreden in de Zuid Molukken, in West Papua en in Atjeh en dat

dit optreden vooral gekenmerkt wordt door een totale minachting voor de wensen en politieke verlangens van de volken in deze gebieden;

IS VAN MENING:

dat het dekolonisatieproces in Indonesie nog niet is voltooid en dat tenminste de Zuid Molukken, West Papua, Atjeh/Sumatra en Oost Timor nog een koloniale status hebben;

dat ingevolge de principes neergelegd in de "Verklaring met betrekking tot het verlenen van onafhankelijkheid aan landen en volken onder koloniaal bestuur", de onder a genoemde gebieden alsnog gedekolonialiseerd moeten worden;

dat in de bedoelde gebieden geen sprake is van een afscheidingbeweging, maar dat het hier om een zuivere bevrijdingsbeweging gaat, waarbij het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren uit de betreffende gebieden een centrale plaats inneemt;

HEEFT BESLOTEN:

1. Deze resolutie ter kennis te brengen van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, alsmede van alle lidstaten van deze Volkerenorganisatie met het dringend verzoek wel te willen bevorderen, dat de hiervoor genoemde vier gebieden opgenomen worden in de officiële lijst van de Verenigde Naties als gebieden met een koloniale status.
2. Deze resolutie eveneens ter kennis te brengen van de Nederlandse Regering en haar daarbij te herinneren aan haar verantwoordelijkheid jegens de volken van de Zuid Molukken, West Papua en Atjeh.
3. Deze resolutie ter kennis te brengen van de Zuidmolukse politieke leiders en hen aan te sporen, in onderling overleg en in nauwe samenwerking met de politieke leiders van West Papua, Oost Timor en Atjeh, zich te blijven inzetten voor de dekolonisatie en de bevrijding van de vier bedoelde gebieden.

Bijlage 2

Molukse inspraak:

Het Congres volgt met grote verontrusting de regeringsplannen m.b.t. de landelijke Molukse Inspraak.

Het Congres dringt in dit verband aan op het instandhouden van het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers, dat op dit moment een aantal onmisbare taken vervult binnen de Molukse samenleving. Het inspraakorgaan werd destijds bij Ministeriele beschikking ingesteld, onder nadrukkelijke toezegging van de zijde van de Nederlandse regering dat dit Molukse inspraakorgaan op korte termijn bij wet zou worden ingesteld, zulks overeenkomstig onzerzijds verzoek. Wij hebben dit aanvaard in het volste vertrouwen dat deze toezegging zou worden nagekomen. Het komt ons voor dat er voor de Nederlandse regering geen aanleiding is om bedoelde toezegging niet gestand te doen. Wij brengen de Nederlandse regering voorts in herinnering dat, anders dan de overige etnische minderheidsgroepen in Nederland de Molukse groep kan wijzen op de specifieke relatie tot de Nederlandse regering, zulks mede gelet op de U bekende politieke achtergronden, alsmede op de niet op elegante wijze verbroken werkgevers- werknemers relatie (ontslag van de Molukse ex-KNIL militairen in 1951 te Amersfoort). Mede daarom is een destijds in het vooruitzicht gestelde op de Molukkers toegespitste regeling bij (afzonderlijke) wet een behoorlijke besluit.

Het Congres dringt dan ook bij de Nederlandse regering ernstig aan op het instandhouden van dit voor de Molukse samenleving herkenbare Inspraakorgaan Welzijn Molukkers en op zijn verdere uitbouw en versterking.

Nationaliteit.

Het Congres is verheugd dat de Nederlandse regering in de nieuwe Wet op het Nederlandschap tegemoet komt aan bezwaren binnen de Molukse samenleving tegen het gedwongen opleggen van de Nederlandse nationaliteit aan de derde-generatie Molukse kinderen, geboren uit stateloze ouders. Zoals het er thans naar uitziet, zal het dwangmatige karakter worden gewijzigd in een optierecht, waarbij de derde-generatie kinderen in beginsel staatloos zullen blijven.

Het Congres vraagt in dit verband wel aandacht voor die kinderen die in de afgelopen jaren wel noodgedwongen de Nederlandse nationaliteit hebben moeten aanvaarden. Het Congres dringt er op aan om ook hen alsnog een keuzemogelijkheid te verschaffen.

Rechtspositie.

Het Congres constateert nog steeds een niet altijd juiste toepassing van de Wet op de positie van Molukkers (Faciliteitenwet). Nog steeds worden in een aantal gemeenten Molukkers die onder deze wet vallen behandeld als "vreemdelingen", en dienen zij over een arbeidsvergunning te beschikken. Ook wat betreft de reisdokumenten is er sprake van een onterechte achterstelling van Molukkers die onder de werking van de Faciliteitenwet vallen. Met name de statenlozen onder hen ondervinden nog steeds grote moeilijkheden in het reis- en vakantieverkeer. Bovendien zijn het aan hen ter beschikking gestelde reisdocument veelal kosten verbonden (visa) die doorgaans niet door Nederlanders betaald behoeven te worden. Het Congres pleit voor het opheffen van deze achterstelling.

Het Congres vraagt voorts opnieuw aandacht voor de nog immer bestaande achterstelling van de voormalige Molukse KNIL-militairen. Nog steeds bestaat op wezenlijke onderdelen geen gelijke behandeling van deze exmilitairen met hun voormalige Nederlandse collega's. In het bijzonder

vraagt de positie van de ex-militairen met minder dan 15 dienstjaren de aandacht, terwijl voorts ook over de periode vanaf het moment van ontslag tot 1 mei 1956 nog geen pensioen is ontvangen. Het Congres dringt er op aan dat deze achterstelling met spoed zal worden opgeheven.

Discriminatie.

Het Congres constateert met grote zorg een steeds toenemende tendens tot rassendiscriminatie in de samenleving. Het Congres pleit daarom voor het op verschillende fronten aanpakken van deze zorgwekkende ontwikkeling.

In de eerste plaats dient de wet- en regelgeving op verschillende plaatsen te worden verscherpt. In de tweede plaats zal bij Justitie en politie een veel alertere houding moeten worden gerealiseerd. Voorts ondersteunt het Congres het voorstel van een aantal landelijke organisaties van en voor etnische minderheden - waaronder het Inspraakorgaan - om te komen tot een landelijke antidiscriminatie-instituut. Dit instituut zal zich vooral moeten richten op het traceren van grondpatronen van discriminatie in de samenleving, alsmede de ondersteuning en scholing van diegenen die zich op lokaal niveau inzetten voor discriminatiebestrijding.

1711086

Bijlage 2

203 303

BADAN PERSATUAN. (RAJAT MALUKU SELATAN)

SECRETARIAAT ALGEMENE ZAKEN - BAZARSTRAAT 50

Nummer :263/83/K.E. 2518 AK 's-GRAVENHAGE, 21 november 1983
Bijlagen :Geen Tel.: (070) 45.52.91
Onderwerp :Minderhedennota

AANTEKENEN

A a n
de Nederlandse Regering,
t.a.v. De Minister-President,
Binnenhof 20,
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Excellentie,

Wij hebben via de publiciteitsmedia kennis genomen van de uitgangspunten van de regering m.b.t. de zgn. culturele minderheden en van haar beleidsvoornemens. Omdat het - naar wij hebben begrepen - ook ons aangaat, vinden wij het op onze weg liggen het volgende naar voren te brengen.

1. "Het verblijf in Nederland van het merendeel van de Molukkers zal naar verwachting van zeer langdurige zo niet van permanente aard zijn. Het beleid is daarom gericht op een zo harmonisch mogelijke inpassing in de Nederlandse samenleving", aldus een aanhaling uit de Memorie van Toelichting Rijksbegroting voor het dienstjaar 1975, Hoofdstuk XVI, nr. 2. Sinds 1956 (jaar van invoering van de zgn. zelfzorgregeling) heeft de regering zich in haar bemoeienissen met ons gericht op het uitgangspunt zoals in deze aanhaling geformuleerd.

Het uitgangspunt van de regering - blijkens de Minderhedennota (1983) - m.b.t. het door haar t.a.v. de zgn. culturele minderheden te voeren beleid op zich, namelijk dat deze minderheden goeddeels voor goed in Nederland zullen blijven en in verband hiermede haar voornemen het beleid hierop te richten is dan ook voor ons niet nieuw.

Er is in de voorbije drie decennia zoveel over ons heengegaan. Wij hebben in die tijd verschillende uitgangspunten van de regering leren kennen waarop zij haar beleid richtte, verschillende plannen en maatregelen van de regering ervaren, verschillende vormen en wijze van kostbare overheidsorganisaties ervaren die zich met ons bezig hielden.

Wij hebben geen behoefte bij bedoeld uitgangspunt en beleidsvoornemen stil te staan. Wel vinden wij het op onze weg liggen om de aandacht te vestigen op een aantal concrete kwesties welke ons bij voortduring bezig houden.

a. De komst van de Molukkers naar Nederland

Over de komst van de Molukkers naar Nederland wordt verschillend gedacht en geschreven. De regering deed in de nota be-

treffende de "Problematiek van de Molukkers in Nederland" voorkomen alsof het hier ging om een vrijwillige en eensgezinde keuze van deze Molukkers om naar Nederland te komen. In haar publicatie getiteld: "De sociale positie van de Molukkers in Nederland" wordt op suggestieve wijze gesteld: "Het is de mythe van het dienstbevel die nog altijd rondwaart". Zij deed voorts voorkomen alsof de betrokken ex-KNIL-militairen hadden kunnen weten dat zij bij aankomst in Nederland zouden worden ontslagen en alsof het aan deze militairen aangezegde ontslag uit de militaire dienst rechtmatig was. Wij herhalen hier hetgeen wij eerder in de Nota van de Badan Persatuan van april 1978 hebben gesteld en bewezen, dat bedoelde komst geschiedde krachtens een onder verantwoordelijkheid van de regering gegeven militair dienstbevel. Voorts herhalen wij hier hetgeen wij eveneens in bedoelde nota hebben gesteld en aangetoond dat de betrokken Molukkers onkundig waren van het ontslag dat hen bij aankomst in Nederland werd gegeven, en dat zij zich - gelet op de Algemene Order 1935 nr. 11 - terecht hebben gesteld op het standpunt dat zij eer mochten worden ontslagen nadat zij hun plaats van bestemming hebben bereikt. De regering onttrekke zich niet aan haar specifieke politieke verantwoordelijkheid jegens de door haar besluit gedwongen in Nederland verblijvende Molukkers. De mening van de regering in haar voornoemde nota luidende: "Evenmin is de rechtmatigheid van het hun in Nederland aangezegde ontslag aan twijfel onderhevig" hebben wij gekwalificeerd als een vrij pretentiefus en onzorgvuldig oordeel. Om redenen zoals naar voren gebracht in vorengenoemde BP-nota 1978 blijven wij bij deze kwalificaties.

Het komt ons van groot belang voor, dat de regering, gezien haar autoriteit, geen onjuiste en suggestieve, of discutabele gegevens omtrent een bepaalde categorie ingezetenen van dit land uitdraagt en daarbij persisteert. Hiermede draagt zij in belangrijke zo niet beslissende mate bij aan een onverantwoorde onjuiste beeldvorming omtrent die ingezetenen.

b. Gevolgen ontslag

Het komt ons voor dat een beleid gericht op gelijke behandeling zoals de regering zich die met zoveel nadruk voorstelt met zich moet brengen dat de resterende verschillen als gevolg van het naar ons oordeel onrechtmatig gegeven ontslag uit de militaire dienst worden rechtgetrokken. Ons komt het daarnaast, of juist nog, bovendien voor, dat de Faciliteitenwet bedoelde behandeling en rechttrekking voorhoudt.

Wij doelen hier onder meer op de Molukse ex-KNIL-militairen met een dienstitijd van minder dan 15 jaar.

c. Het politieke aspect

Ook over het politieke aspect wordt verschillend gedacht en geschreven. Het standpunt van de regering ter zake zoals neergelegd in de Nota van de regering betreffende de "Problematiek van de Molukkers in Nederland" is ons bekend.

Dit heeft er niet toe geleid dat het tot een wijziging van ons standpunt ter zake is gekomen. Dit standpunt dat mede steunt op bevindingen ter zake van de Nederlandse Vereniging voor internationaal recht en van de Nederlandse onafhankelijke rechter is bij herhaling en bij voortduring ter kennis van de regering gebracht.

De regering realiseert zich in dit verband mede de overweging van de arrondissementsrechtbank in Assen d.d. 26 maart 1976, namelijk dat er een aanwijsbaar verband bestaat tussen het gefrustreerde vrijheidsideaal van een naar een eigen onafhankelijkheid strevende Zuidmolukkers en de betrokkenheid daarbij van de Nederlandse rechtsorde en dat vanuit die betrokkenheid de deelgenoten in de Nederlandse rechtsorde - in het bijzonder de overheid - zullen moeten doen wat in hun vermogen ligt om de positie van de in Nederland woonachtige bevolkingsgroep van de Zuidmolukkers te begrijpen en te verlichten.

d. Inburgering, werkloosheid

De generatie Molukkers die in het prille begin van 1951 in Nederland aankwam is door overlijden uitgedund. Het overgrote deel van de Molukkers thans in Nederland is hier geboren en getogen; heeft onderwijs genoten en is gevormd op Nederlandse scholen en vormingsinstituten; neemt waar mogelijk deel aan het Nederlandse arbeidsproces. De Molukkers moeten mede door hun kennis van het Nederlands en van de inrichting en werking van de Nederlandse samenleving, opgedaan mede door hun lange verblijf alhier gedurende ruim drie decennia worden geacht te zijn ingeburgerd.

Dat zij ondanks hun (koloniale) banden met Nederland, hun lange aanwezigheid hier, hun relatief gemiddeld betere scholing vergeleken met andere buitenlanders en ondanks de zgn. Faciliteitenwet welke gelijke behandeling voor de administratieve praktijk voorschrijft van Molukkers (die niet de Nederlandse nationaliteit bezitten) met de Nederlander, nog steeds niet geaccepteerd zijn - dit blijkt o.m. uit het relatief zowel absoluut hoge percentage werkloosheid onder de Molukkers - is verontrustend. De regering bestede aan deze ernstige toestand van werkloosheid adequate zorg en treffe dito maatregelen.

e. Faciliteitenwet

Voor een harmonieuze inburgering van Molukkers in de Nederlandse samenleving is ook van belang dat de rijksoverheid toeziet op juiste naleving van de faciliteitenwet.

f. Eigen identiteit

Op e.e.a. hebben wij meer dan eens de aandacht van de regering gevestigd.

Last but not least verdient aandacht dat de nota van de regering betreffende de "Problematiek van de Molukkers in Nederland" - zulks in overeenstemming met het Verdrag van New York ter zake van het recht van minderheden op behoud en beleving van hun culturele identiteit - gewaagt van "het recht op het behoud van hun eigen identiteit, zoals die tot uitdrukking komt in eigen gewoonten en gebruiken, het belijden van een eigen godsdienst en het spreken van een eigen taal".

Verder zal de regering - aldus bedoelde nota - "dit verdrag niet alleen naar de letter maar ook naar de geest uitvoeren".

Van de regering mag dan ook verlangd worden, dat zij hieraan daadwerkelijk op actieve wijze gevolg geeft.

Zij doet hiervan blijken door zodanige voorwaarden te scheppen dat bedoeld recht naar behoren kan worden uitgeoefend.

2. Voor ons is ook niet nieuw het principe van een geldelijke bi

drage, welke de regering zich voorstelt te geven aan degenen die Nederland willen verlaten.
De door de regering t.a.v. ons ter zake gevoerde beleid blijkt uit de volgende passage uit eerdergenoemde Memorie van Toelichting:

"Zonder een actief repatrieringsbeleid te voeren meent de Nederlandse regering dat aan Molukkers, die uit vrije wil naar Indonesië wensen terug te keren, de mogelijkheid moet worden geboden zich elders op redelijke wijze in te passen. Tezamen met Indonesische autoriteiten is een repatrieringsregeling ontworpen die een goede basis biedt voor terugkeer van hen die zulks wensen".

Ons standpunt m.b.t. dit beleid is dat wij niet bereid zijn om mee te werken aan een beleid dat buiten ons om over ons wordt uitgemaakt en dan ook daarvoor geen (mede)verantwoordelijkheid wensen te dragen.

Dit beleid gaat te zeer voorbij aan de politieke achtergrond van onze aanwezigheid in Nederland en - om als de regering te spreken - het feit "dat in de Zuidmolukse gemeenschap in Nederland politieke idealen worden nagestreefd, die de Nederlandse regering niet kan steunen, doch waarvan zij het bestaan en de ernst onderkent".

3. Nieuw is het plan van de regering om een minderhedenraad in te stellen.

Wij merken te dien aanzien hierbij het volgende op.

Om het regeringsbeleid t.a.v. ons te kunnen beïnvloeden hebben wij in 1959 aangedrongen op het instellen van een inspraakorgaan. Wij hebben ons daarbij beroepen op art. 87 van de grondwet.

De regering heeft uiteindelijk dit verzoek gehonoreerd en het huidige inspraakorgaan welzijn Molukkers ingesteld. Hiermede gaf zij uitvoering aan het door haar met ons (BP) bereikte accord. Zij bevestigde e.e.a. bij haar brief d.d. 23 maart 1973, nr. Mol.U.4051, waarin zij o.m. stelde: "Een Moluks inspraakorgaan wordt, in afwachting van een wettelijke regeling, voorlopig bij ministeriële beschikking ingesteld".

Wij hebben de instelling van bedoeld orgaan bij beschikking aanvaard in het volste vertrouwen dat de regering hieraan spoedig - conform toezegging - een wettelijke basis zou geven. Dit was mede reden waarom wij het plan van de voormalige minister van binnenlandse zaken - een orgaan bij wet te regelen doch anders van opzet - hebben verworpen.

Er is naar onze overtuiging voor de regering geen dringende reden om afbreuk te doen aan de gemaakte afspraak en de gedane toezegging.

Wat wij gaarne zien is dat de regering zich aan bedoelde afspraak en toezegging houdt.

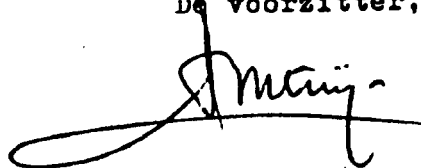
De plannen van de regering m.b.t. de Molukse inspraak, zoals aangegeven in de Minderhedennota achten wij daarom onaanvaardbaar.

Met de meeste hoogachting,

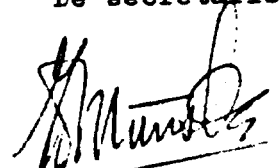
Hoofdbestuur Badan Persatuan,

De voorzitter,

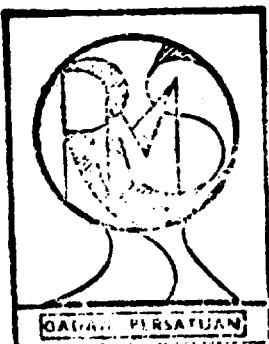
De secretaris,

S. Metiarj

W. Munster

1711086

Beilage 3
203.302

O P R O E P

Aan de Molukse gemeenschap,
Aan de Molukse organisaties en instellingen,
Aan niet-Molukse mensen die met onze gemeenschap meeleven.

Met de definitieve Minderhedennota van september 1983 brengt de Nederlandse regering het voortbestaan van het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers in gevaar. Dit is een ernstige zaak. We wijzen de plannen van de Nederlandse regering met betrekking tot de Molukse inspraak dan ook af. Waarom zijn we zo bezorgd?

Ons verblijf in Nederland heeft een eigen geschiedenis. Anders dan bij de andere etnische groepen is het de Nederlandse regering zelf geweest die een deel van ons volk, de ex-KNIL-militairen en hun gezinnen, op dienstbevel naar Nederland heeft overgebracht. Daarom heeft de Nederlandse regering een specifieke verantwoordelijkheid jegens Molukkers in Nederland. Sinds onze gedwongen komst in 1951 naar Nederland hebben wij lange tijd geen politieke invloed kunnen uitoefenen op het beleid. De Nederlandse regering voerde ééNZijdig een beleid over ons zonder ons. Dit heeft tot veel spanningen en verzet geleid.

Wij vonden dat óók Molukkers politieke invloed moesten kunnen hebben op het beleid van de Nederlandse regering. Er moest een apart Moluks inspraakorgaan komen dat geen verlengstuk zou zijn van de overheid en zelfstandig zou kunnen opereren. Het moest goed worden toegerust om reële invloed op het beleid van de Nederlandse overheid te kunnen uitoefenen.

Na een lange en moeizame aanloop hebben onze organisaties in 1976 verantwoordelijkheid genomen voor het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers. Beloofd werd dat het orgaan te zijner tijd bij wet zou worden geregeld. In afwachting daarvan gingen wij accoord met instelling van het orgaan bij ministeriële beschikking. In de afgelopen jaren heeft de Nederlandse regering diverse malen geprobeerd om de beloofde instelling bij wet zo te verdraaien, dat niet het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers, maar een ander orgaan bij wet geregeld zou worden. Daarbij viel op dat telkens geprobeerd werd om de taken en de daarvoor beschikbare middelen te verminderen, terwijl ook pogingen

werden gedaan om de invloed van de Molukse samenleving op het orgaan terug te dringen.

Zo werd in 1978 door de Nederlandse regering in plaats van het Inspraakorgaan een gemengd Nederlands/Molukse commissie voorgesteld. Wij wezen die af. Daarop kwam in 1979 het plan om een volledig Moluks orgaan in het leven te roepen, maar dan wel met 20% van de leden, benoemd door de minister en niet door Molukse organisaties. We wezen deze ministeriële bemoeienis af. In 1981 kwam de Nederlandse regering opnieuw met een inspraakregeling. Dit keer werd gezegd dat 'de formule van het Molukse Inspraakorgaan en zijn bureau' uitgangspunt zou zijn bij het opzetten van inspraak voor alle etnische groepen en woonwagenbewoners. We moesten echter vaststellen dat het voor inspraak beschikbare geld volstrekt ontoereikend was om de formule van het Molukse inspraakorgaan en zijn bureau vorm te geven. Uitvoering van deze plannen zou betekenen dat er voor Molukse inspraak maar liefst 25% minder geld beschikbaar zou zijn. Ook het voortbestaan van voorlichtingstaken van het Inspraakorgaan ('Marinjo') werd erg onzeker. We wezen daarom ook deze plannen af.

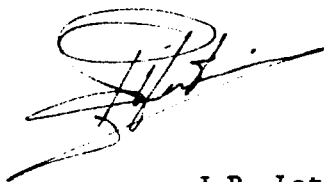
Het bleef echter niet bij afwijzen alleen. Door het Inspraakorgaan werden èn in 1978, èn in 1979, èn in 1981 concrete voorstellen gedaan hoe de Molukse inspraak goed geregeld zou kunnen worden. Die voorstellen werden door de Nederlandse regering nimmer serieus met de Molukse organisaties besproken.

Nu komt de regering voor de vierde keer met een nieuw plan. En voor de vierde keer wordt voorbijgegaan aan de Molukse wensen, en - wat nog erger is - aan eerder gedane beloften. In de Minderhedennota zegt de Nederlandse regering dat zij een Minderhedenraad wil instellen, waarin de Molukkers slechts een paar zetels krijgen. Wel komt er een Molukse onderraad, maar die zal - volgens de regering - minder taken en minder middelen krijgen dan het huidige Inspraakorgaan. Hoewel de Nederlandse regering zelf erkent dat dit afwijkt van hetgeen 'een en andermaal door de overheid aan de Molukkers is toegezegd', gaat ze zich toch niet aan die beloften houden. De Molukse organisaties die in de afgelopen jaren het Molukse Inspraakorgaan hebben gedragen, vinden dat de Nederlandse regering haar beloften moet nakomen en het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers nu eindelijk bij wet moet gaan regelen. Taken en toerusting moeten behouden blijven om de kwaliteit van de inspraak en de communicatie met de achterban te behouden en te versterken. Het Inspraakorgaan is een verworven recht, en een onmisbaar instrument voor het emancipatieproces waarin onze gemeenschap zich bevindt.

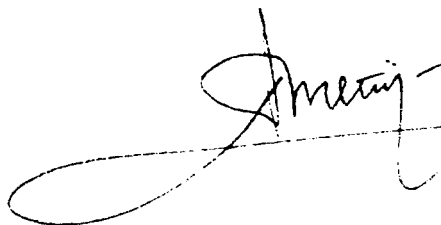
Dat mag niet van ons worden afgenomen. In de afgelopen jaren heeft het

Inspraakorgaan Welzijn Molukkers goed gewerkt, ook al kan het natuurlijk altijd nog beter. Wij maken ons ernstige zorgen over de afbraakplannen van de Nederlandse regering. Wij zullen geen vrede hebben met de opheffing van het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers. Daarom roepen we iedereen op steun te betuigen aan het Inspraakorgaan, en de Nederlandse regering en het Nederlandse parlement te laten weten, dat niet accoord gegaan kan worden met de vernietiging van wat in de afgelopen jaren is opgebouwd. Wij, Molukkers, mogen niet opnieuw monddood gemaakt worden.

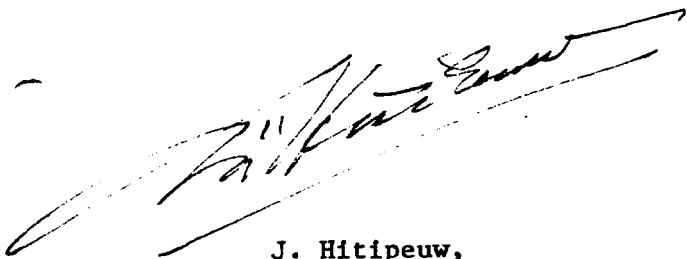
18 november 1983

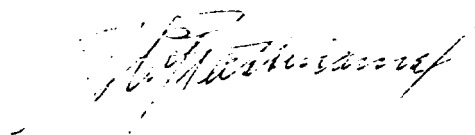
J.P. Letsoin,
voorzitter
Federatie Welzijn
Masmalra

S. Metiary,
voorzitter
Badan Persatuan

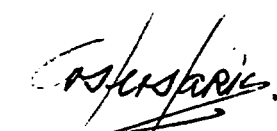
J. Hitipeuw,
voorzitter
N.G.P.M.B.

M.J. Pattinama,
voorzitter
P.I.K.I.M.

J. Mahakena,
voorzitter
A.M.G.P.M.B.

W. Hetharia,
voorzitter Pemuda
Masjarakat RMS

M. Matitaputty,
utusan
P.P.K.M.

N.B. Protestbrieven kunnen gestuurd worden aan: De Bijzondere Commissie voor het Minderhedenbeleid: Tweede Kamer der Staten Generaal, Postbus 20018, 2500 EA 's-Gravenhage; en aan de minister van Binnenlandse Zaken: Postbus 20011, 2500 EA 's-Gravenhage.

ACD 1714006

datum 3 FEB. 1984

CO

b. 1 d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BT

Bijlage(n): 1

Afschr.:

BO: 203.947.

Betreft: Brief ds METIARY aan premier LUBBERS.

Ontvangen werd een afschrift van de brief van ds METIARY aan premier LUBBERS over de affaire Capelle (zie bijlage).

's - Gravenhage, 9 januari 1984

Aan de Minister-President van het
Koninkrijk der Nederlanden.

Excellentie,

De recente ontruiming van woningen van een zestal Molukse gezinnen in de wijk Oostgaarde (Capelle a/d IJssel) is directe aanleiding voor mij om als voorzitter van de Badan Persatuan (Rajat Maluku Selatan) en als een geestelijk leider van Molukkers deze brief aan u te schrijven.

Ik heb mij op 3 januari j.l. na de ontruimingsoperatie persoonlijk op de hoogte gesteld van de gevolgen van deze operatie. Ik heb mij ter plaatse zo goed mogelijk laten informeren. Het gaat hier om gezinnen - waaronder een aantal grote - die in deze wintertijd een onderkomen hebben moeten zoeken bij anderen. Een ontreddering.

De ontruimingsoperatie is weliswaar geslaagd. Ten koste echter van een aantal gewonden en het teweegbrengen van gevoelens van onmacht, onrust en onvrede. Een verslechterende situatie. Een gestoorde relatie tussen bewoners en overheid. En dit alles terwijl een en ander voorkomen had kunnen worden. Er was namelijk bereidheid bij de betrokken gezinnen om een betalingsregeling te treffen. Een voor alle partijen in kwestie aanvaardbare oplossing is naar mijn stellige overtuiging te bereiken. Het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers en het Hoofdbestuur van de Badan Persatuan waren op de hoogte van de onderhavige huurschuld kwestie en waren bezig te werken aan een oplossing. Daarbij is begrip, goede wil en geduld nodig.

Mag dit wel worden gevraagd? Ik meen van wel. Meer nog. Ik vind dat dit mag worden geeist.

Staat

Staat u mij toe dit toe te lichten. Een relevant oordeel van de arrondissementsbank van Assen dd 26 maart 1976 kan hier als wegwijzer dienen. Uit dit oordeel valt af te leiden dat er een aanwijsbaar verband bestaat tussen de positie waarin de Molukse ex-KNIL-militairen in Nederland zijn komen te verkeren en de betrokkenheid daarbij van de nederlandse rechtsorde en dat vanuit die betrokkenheid de deelgenoten in de nederlandse rechtsorde - in het bijzonder de overheid - zullen moeten doen wat in hun vermogen ligt om de positie van deze Molukkers te begrijpen en te verlichten.

Het in het onderhavige geval nu stellen van onmogelijk door de betrokken bewoners te vervullen betalingsvoorwaarden en het doorzetten van de ontruimingsactie, zoals is geschied, getuigt er in elk geval van dat onvoldoende oog wordt getoond voor vorenbedoelde plicht. Van het onjuist beoordelen ook van de realiteit. Want die realiteit is dat de betrokken gezinnen inderdaad niet bij machte waren om aan de gestelde voorwaarden te voldoen. Hier is toepasselijk het gezegde dat men van een kale kikker geen veren kan plukken.

Ik meen dat juist in gevallen als het onderhavige er alle reden was om vorenbedoelde plicht in acht te nemen. Het stellen van onuitvoerbare voorwaarden, het doorgang doen vinden van de ontruiming en het laatste maar bepaald niet het minste, namelijk het door de centrale overheid verwijzen van de bewoners van Oostgaarde naar de huurcomissie zonder meer, daarbij - zulks met een beroep op de Molukkersnota 1978 - betogende dat hun zijn van

ex-KNIL-militair

ex-KNIL-militair hier niets van doen heeft vind ik - voorzichtig gezegd - uitermate ongelukkig. Een Molukkersnota overigens, welke niet alleen op het stuk van de Zuidmolukse politieke problematiek door Molukkers bij herhaling, zulks onder aanvoering van gewichtige en deugdelijke argumenten, is aangevochten, maar die ook gegevens over Molukse ex-KNIL-militairen bevat welke onjuist dan wel zeer discutabel zijn, zoals door Molukkers vaker aangetoond.

Daarom meen ik dat met die ontruiming niet het laatste woord mag worden geacht te zijn gezegd en thans uitsluitend aan een regeling van de achterstallige schuld moet worden gewerkt, maar dat nu naar vermogen en met begrip als hierboven bedoeld aan een regeling wordt gewerkt om de positie van de betrokken mensen te verlichten en het leven draaglijk te maken.

Excellentie, er is meer.

Bedoelde zes gezinnen uit Oostgaarde die hun woningen hebben moeten ontruimen vormen een voorbode. Ik weet dat meer gevallen zich binnenkort aandienen en aandacht vragen. In Oostgaarde. Maar niet alleen daar. Ook elders in den lande. Onder meer op het laatste kongres van de Badan Persatuan, welke op 3 september 1983 is gehouden, is het hoofdbestuur van de Badan indringend geconfronteerd met het bestaan van ernstig ongenoegen, zich toespitsend op de huurschuldproblematiek. Ik pleit er daarom voor dat er op korte termijn wordt gewerkt aan een oplossing hiervan. Van Molukse zijde is het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers bij uitstek het orgaan

met gezag in en vertrouwen van de Molukse gemeenschap, dat zôu kunnen bijdragen bij het zoeken naar een oplossing.

Staat u mij thans toe excellentie om alvorens afrondend enkele verzoeken aan u voor te leggen de volgende ontboezemingen hier neer te leggen. Ontboezemingen van gevoelens die sterk leven onder de Molukkers.

De Molukkers, waartoe bedoelde gezinnen behoren, werden destijds als uitermate trouwe en loyale krijgslieden door Nederland ingezet in het voormalige tropische deel van het Koninkrijk der Nederlanden in de Oost om nederlandse belangen te dienen; ingezet als hoeders en bewakers van het nederlandse gezag, van de nederlandse rechtsorde. Velen hunner zijn dragers van nederlandse (dapperheids)onderscheidingen en verzetsherdenkingskruisen. Laat ik aanstonds voor een goed begrip dit hieraan toevoegen. Molukkers zijn trots. Zij vragen geen dank voor bewezen diensten. Zij hebben oog voor de werkelijkheid en zin voor de realiteit om te beseffen dat dit in de politiek niet telt.

Uiteindelijk werden zij slachtoffers van de Nederlands-Indonesische politieke machtsstrijd en tegen hun rechtmatige wens in om, op grond van een op hen toepasselijke regeling in de niet door de Republiek Indonesia bezette dan wel beheerste gebieden te worden afgevoerd, per militair dienstbevel, op straffe van ontslag uit de militaire dienst bij het niet opvolgen van de gegeven bevelen, naar Nederland overgebracht, alwaar zij onmiddellijk bij aankomst uit de militaire dienst werden ontslagen.

Het is irreeel om Molukkers te vragen deze geschiedenis uit te vlakken.

Is het te verwonderen - dit vraag ik mij alles overziende en overpeinzende af - dat, zoals de recente TV-beelden toonden, kinderen van deze trouwe en loyale voormalige dienaren van het nederlandse gezag in de Oost opkomen voor hun thans weerloze en onmachtige ouders, slachtoffers van zoveel politiek geweld die thans in grote politieke en sociale nood verkeren?

Is het te verwonderen dat Molukkers met verbazing naar de TV-beelden keken van door de overheid ingezette ordehandhavers die met getrokken pistolen dreigend oprukten geconfronteerd met kinderen van vaders die nog niet lang geleden schouders aan schouders met nederlandse wapenbroeders in de Oost optrokken om het nederlandse gezag te handhaven?

Is het te verwonderen, dat ook Molukkers die er redelijk aan toe zijn zich zeker moreel solidair tonen met deze zwakkeren in de gemeenschap?

Mijn antwoord op deze vragen is een volmondig: neen!

Ten slotte - dit vraag ik mij in gemoede af - excellentie, is het hier gemoede geldbedrag wel waard, dat hiervoor ongenoegen, onvrede, onrust, gestoorde relatie tussen de overheid en Molukse burgers en een aantal gewonden de prijs is die moet worden betaald?

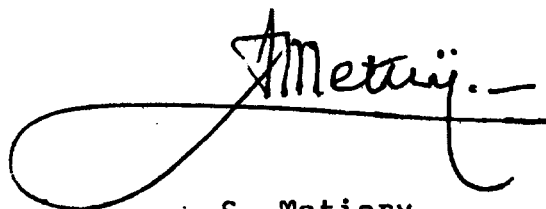
Ik vind het bepaald niet waard, teminder wanneer wordt bedacht, dat er ondanks alles nog bereidheid bestond voor het treffen van een betalingsregeling en daarom een voor alle partijen aanvaardbare regeling is tot stand te brengen.

Redenen om u te verzoeken:

1. het daarheen te willen doen leiden, dat de betrokken gezinnen de ontruimde woningen opnieuw betrekken en dat van overheidswege in positieve zin wordt bijgedragen aan oplossing van de onderhavige kwestie. Mijn gedachten gaan hierbij uit naar een credietgarantie van de overheid;
2. een ondersteuningsteam te doen aanwijzen met als taak de Molukse huurschuldproblematiek te bestuderen en rapporteren.

Met verschuldige eerbied,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Metiary', with a long horizontal flourish extending to the left.

S. Metiary

Afz.: S. Metiary
Bazarstraat 50
's - Gravenhage.